

ŠIBENSKI LIST

GLASILO ŽUPANIJE ŠIBENSKO-KNINSKOG KRALJEVSTVA

GOD. XXXII.
BROJ 1618

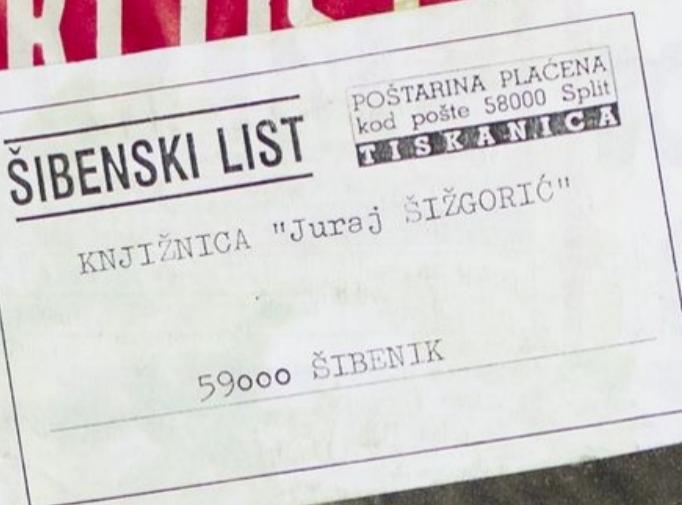
IZDAVAC: INSTITUCIJA ŠIBENIK,

Mr. PAŠKO BUBALO, ŽUPAN
ŽUPANIJE ŠIBENSKE

JESMO U KOLAPSU, ALI NE BEZ IZGLEDA!

Stanje, kako gospodarsko tako i socijalno, na području naše Županije je nezavidno. Problema je i previše, ali uz pomoć Vlade, te dolazak stranog kapitala mislim da ćemo uspjeti. Pred nama je obnova i razvoj. Vidjet ćemo što je moguće učiniti tijekom 1995. godine, a ona će – uvjeren sam – biti prekretnicom za ovu Županiju i hrvatski narod. Nema neslaganja između gradskih i županijskih vlasti. Moramo stabilizirati stanje u našem gospodarstvu, te krenuti dalje, u razvijetak. Nije istina da se u Šibeniku stvara »drniški lobi«. Strpljenja uvek treba, pogotovo danas. No, bit će bolje, nadajmo se svim skupa, novogodišnja je poruka čelnog čovjeka Županije

Stranica 3.



ŽUPAN ŽUPANIJE ŠIBENSKE I GRADONAČELNIK GRADA ŠIBENIKA PRIREDILI
IZDANJE POVODOM BOŽIĆNIH I NOVOGODIŠNJIH BLAGDANA

BOŽIĆ - KRSNI LIST GRADA ŠIBENIKA



Sretnu Novu
godinu uz
najljepše želje
svim žiteljima
naše Županije
želi

INFORMATIVNI CENTAR
ŠIBENIK



Krsni list Grada Šibenika datiran je upravo na Božić, 25. prosinca 1994. godine, premda je Dan Grada i njegov zaštitnik sv. Mihovil dva dana prije Božića, kazao je uz ostalo povodom božićnjeg i novogodišnjeg primanja u Gradskoj vijećnici dr. Srećko Badurina. Župan mr. Paško Bubalo i prof. Ante Šupuk, gradonačelnik Šibenika, ustvrdili su da je dolazeća Nova godina prekretnica, kako za Hrvatsku, tako i za Krešimirov grad. »Pred Šibenikom je nova budućnost i sve što radimo u ovom gradu, radimo za njegov bolji-tak», rekao je tom prigodom prof. Ante Šupuk.

(Snimio: V. Polić)

U ŽARIŠTU
**NEKA ODLUKE '94.
POSTANU DJELA U '95.**

Rijetko je koja godina u dugo i bogatoj povijesti Šibenika i ovoga kraja donijela toliko krupnih, reklo bi se sudbonosnih događaja i odluka. No, nijedna od njih nije definitivna, nego se kao teške dvojbe i stresnje prenose u narednu, poradi toga su onda i naše želje i nade za Novu godinu sukladne tomu

Stranica 2.

I ZA NOVU GODINU DALEKO OD SVOJIH DOMOVA

TOPLO VAM I SRETNO!

Oni nisu Badnju večer, Božić, a niti ove novogodišnje dane proveli u svojim toplim domovima. Naravno, ukoliko ih imaju, jer među njima su brojni koji su ostali bez svojeg »djelića« Hrvatske i doma. Vjeruju da će upravo ove, devedeset i pete, vratiti se tamu odakle su izgnani. No, klišne kapi i danas dopriju do njihovih zemunica. Da bi bilo, ako je moguće, toplo – treba pripraviti drva. Uz čestitke, dobру »spisu«, bilo je i »teke« vina, ali i suza. Što poručuju? Da se ovo što prije riješi, govore gotovo uglaš.

K.R.

Snimio: V. POLIĆ

ŽELJEZNIČKE ŽELJE ZA 1995.

Šibenska najveća želja za iduću godinu treba biti vezana uz željezničare. Samo ne uz štrajk nego uz njihovu vožnju od Šibenika, preko Knina do Zagreba. U tome se, ne sumnjam, svi slažemo

Kraj kalendarske godine uobičajeno je vrijeme za svodenje računa. Što ostaje ispod crte, kada se sve zbroji i oduzme, za šibensku 1994. godinu, odnosno može li se govoriti o pozitivnom ili negativnom završnom saldu? Krajnji rezultat za mnoge je, ovisno iz kojega se kuta gleda, dvojni. U svakom slučaju stanje stvari nimalo nije crno-bijelo. Možda istini najviše odgovara da će 1994. godina za Šibenik ostati upamćena kao godina u kojoj se preživjelo ili kao godina u kojoj je moglo biti i daleko gore. Previše je prošlih računa došlo na naplatu da bi bitnije moglo biti bolje nego što jest. Uz to, ma koliko je to već puta kazano, ni ratni kontekst ne dopušta da počne disati punim plućima. Točno je da na Šibenik u 1994. godini nisu padale granate, ali isto tako stoji da ratna prijetnja ostavila neizbrisiv trag kako na domaće stanovništvo, tako i na lokalno gospodarstvo.

Što je posebice obilježilo prošlu šibensku godinu? Nedvojbeno je da ju je odredila globalna hrvatska sudbina proteklih nekoliko godina, a to znači vrijeme odričanja i žrtve. Naša je županija među najpogodenijima, bez obzira na to koje parametre uzimali u obzir. Istodobno, ako je suditi isključivo kroz medijsku prizmu Šibenik je jedino bio zanimljiv kroz čitav niz manjih ili većih »slučajeva«, jedino je tako dospijevao na naslovne stranice novina. Posljednji u nizu je priča oko izljevanja naftne iz spremnika kenijskog bataljuna UNPROFOR-a. Ostala dogadanja, koja bi Šibenik prikazivala u ljepšem svjetlu, kao da nisu bila zanimljiva. Jesu li dogadaji godine javno prenesene sjednice Gradskog vijeća i Žu-

panijske skupštine? Ili možda zbivanja oko TEF-a? Je li to »problemska karta« gradske uprave na čelu sa gradonačelnikom Šupukom o kojoj se uporno izbjegava raspravljati, a svi je uzimaju u usta? Što se događalo u športu? Što u sferi kulture?

Doista, bombastično se ništa nije dogodilo, osim što su, kao u slučaju TEF-a, na površinu do kraja isplivali problemi koje je demokratski izabran lokalna vlast dobila u naslijedstvo. Međutim, mogu li se uopće u ovakva vremena očekivati spektakularna dogadanja? Uostalom tko ih može progivati? Teško je izbjegći dojam da svi očekuju velike stvari, ali da samo znaju što ne žele. U takvoj konstelaciji jedino optimalne mogu biti frustracije. Teško je shvatljivo, primjerice, da na stranicama »Šibenskog lista« gotovo uopće nije bilo polemika, da gradski intelektualci ne prihvataju javni govor. Nije valjda da nitko ništa nema reći. Očekivati da grad čine i jedino se njime bave lokalni političari, ma koj stranci pripadali, nedopustiva je iluzija.

Nije moguće očekivati šibenski pokret prema naprijed ukoliko ga ne uspije dogodine učiniti čitava Hrvatska. Ukoliko toga ne bude i dogodine ćemo preživljavati kao i 1994. Međutim, ukoliko se dogodine bude moglo vlakom iz Šibenika prema Zagrebu onda će sve krenuti nabolje. Stoga i šibenska najveća želja za iduću godinu treba biti vezana uz željezničare. Samo ne uz štrajk nego uz njihovu vožnju od Šibenika, preko Knina do Zagreba. U tome se, ne sumnjam, svi slažemo. U ostalom se možemo i svadati ako treba, demokratska smo država, zar ne.

Ivica POLJIČAK

KULTURA ŽIVLJENJA

PRAVO RJEŠENJE JE ZRMANJA

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Zastupničkog doma Sabora razmotrio je problematiku izgradnje vodocirpilišta na prostoru Nacionalnog parka Krka, na sjednici održanoj 21. prosinca, a zaključke dostavio predsjedniku Sabora s prijedlogom da ga dostavi svim saborškim zastupnicima. Među nekoliko zaključaka stoji: »Mikrolokacija gradnje vodocirpilišta unutar zone temeljnog fenomena NP Krka na lijevoj obali rijeke Krke između rta Jeljanjak i uvale Peralište, koju je predlo-

žila Vlada Hrvatske, ne može se smatrati definitivno utvrđenom lokacijom za razvojni projekt vodoopskrbe Županije Šibenske i Županije zadarsko-kninske. Strateško razvijeno rješenje opskrbe pitkom vodom Šibenika, Zadra i otoka bezuvjetno ostaje što skorije oslobađanje izvorišta Zrmanje«, stoji u dva zaključka Odbora. Uz ostalo Odbor traži obustavu radova u Nacionalnom parku Krka dok se ne odredi konačno mikrolokacija vodozahvata, te pribavi sva potrebna dokumentacija.



POKLONI DJECI
POGINULIH
BRANITELJA

OLTAR ZA HRABROST

Primanje povodom božićnih i novogodišnjih blagdana, na sam Badnji dan, pripremio je zapovjednik Operativne grupe Šibenik; brigadir Ivan Beneta. U vojarni Bribirske knezova organizirano je i primanje za obitelji palih hrvatskih branitelja na području Šibenske županije. Tom prilikom djeci poginulih branitelja uručeni su pokloni. Prve je uručio šibenski župan Paško Bubalo. Obraćajući se naznačima, zapovjednik 113. brigade HV, pukovnik Danijel Kotar kazao je da će upravo u krugu ove vojarne biti podignuta kapelica kao spomen na sve poginule branitelje u domovinskom ratu. »To će za nas biti oltar gdje ćemo moliti za hrabrost prije svakog odlaska iz vojarne ili u akciju«, naglasio je Kotar. K.R.

(Snimio: V. POLIĆ)



NEKA ODLUKE '94. POSTANU DJELA U '95.

U ŽARIŠTU

Rijetko je koja godina u dugoj i bogatoj povijesti Šibenika i ovoga kraja donijela toliko krupnih, reklo bi se sudbonosnih događaja i odluka. No, nijedna od njih nije definitivna, nego se kao teške dvojbe i strepnje prenose u naredne, poradi toga su onda i naše želje i nade za Novu godinu sukladne tomu.

Devedesetčetvrta je donijela prekid mučnih granatiranja i raketiranja, ali i ostavila neprijatelja na istim položajima pa prema tomu i neizvjesnost i zebni je li to definitivni kraj rata na ovim prostorima ili zatišje pred presudni obračun za oslobođenje okupiranog i deblokadu grada. Rješenje ove dvojbe i strepnje je preduvjet i za sve ostale, to je naprosto pitanje bili ili ne bili ovo ga grada i županije, nema ništa od njihova preporoda u uvjetima kada je okupiran toliki dio životnog prostora s prijetnjom da se granatiranjem grada i slobodnih dijelova županije može ponoviti.

Ova godina je donijela još jednu odluku ili bolje reći otvorila silnu strepnju i dvojbu oko vodozahvata na Krki i izgradnje vodosustava za ovu i njegova povezivanja sa Zadarsko-kninskom županijom. S jedne strane predstavnici Vlade i vodoprovirede sa svojom i s druge strane zaštitari prirode zaljubljenici u Krku i zavičajci sa svojim argumentima. Presudni i uvjerljivi argumenti još nisu na stolu, dvojbe se prenose u Novu godinu. I na samom kraju ove godine težak incident, novi grubi napad na najljepše što imamo — čudni čuvari mira pod još čudni-

jim tajnovitim okolnostima proljeću crnu, prijavu tekućinu (nafta ili ložulje) u sлив Krke i zaprijetiše tako da pored toliko pepela i krvi i progona što su počinili četnici još i naftne mrlje poteku prema Šibeniku.

I konačno, predsjednik Vlade s najodgovornijim suradnicima, a pred licem javnosti i čelnosti Županije i Grada, općina i predstavnika poduzeća, donese i obznanu povjesnu odluku, odluku da se zatvara TEF, a TLM prestroji na ekološki i energetski prihvatljivu proizvodnju. U tom trenutku su presjećene sve muke i dvojbe oko priprema za zatvaranje toga zagadivača i čišćenja neba iznad Šibenika. Međutim, odluka je bila čvrsta i uvjerljiva samo taj dan, sutra već se postrojje branitelji tvornice hraniteljice, sindikat po liniji skrbi za zaposlene, skupovi u tvornici, odlasci u Zagreb i sve skupa dovodi do toga da situacija postade zamršenijom nego što je bila prije same odluke. Novo svjetlo i odlučnost da se odluka Vlade i provede pokazala je sjednica Gradskog vijeća o toj temi, sazvana na inicijativu oporebe i zapamćena po vrlo odlučnom i konzistentnom izlaganju gradonačelnika. Rijetko koji skup i na višoj razini je imao toliku snagu sučeljavanja argumenata i otvorenih izjašnjavanja. Prevladana je politička napetost i na stol bačene otvorene karte. U tom sučeljavanju nije bilo, niti ga se moglo logički utemeljiti, nijednog argumenta za nastavak rada TEF-a osim skrbi za zaposlene i njihove obitelji. Da se razumijemo, za većinu od njih isplata sadašnjih plaća nije i ne može biti rješenje problema.

Gradonačelnik i drugi sudionici su u svojim izlaganjima konačno načinili i onaj presudni iskorak iz logi-

ke vrčenja u krug.

Ne može se naime problem TEF-a sagledati samo iz kruga TEF-a. Zagadivanje i nasilje nad ljepotom krajolika i samoga grada je samo ono što se prostim okom vidi. Što je međutim s kadrovsom ekologijom, imaju li prijave tehnologije budućnost, kao i masovno zapošljavanje najnajih stručnih i obrazovnih razina na obali na kojoj bi po europskim kriterijima napućenosti moglo živjeti preko pet, a živi manje od dva milijuna žitelja. Kakve posljedice je ostavilo i u budućnosti bi ostavljalo odlaganje najkreativnijih ljudi i uhljebljenje jeftine radne snage?

I na koncu, može li ovaj grad temeljiti svoju budućnost na skupoj struci i jeftinoj radnoj snazi?

Ohrabruje spoznaja da je uz odlučnost Vlade i čelnosti Grada i Županije odgovor na ovo pitanje shvatića i većina ljudi čija je egzistencija izravno vezana za TEF. Ljudima iz TEF-a se kao i ostalima u ovome gradu i Županiji može i mora pomoći ne produžavajući agoniju TEF-a, nego iznalaženjem novih poslova i programa koji će jamčiti budućnost i šansu za ostanak naše djece u ovome gradu.

Naravno, najgore rješenje bi bilo gašenje TEF-a bez ikakve supstitucije. Tri su dakle puta pred nama: 1. Ništa, 2. TEF i 3. Novi programi. Prvo ne zahtijeva nikakvu pamet ni napore, drugo očajnički pokušaj za preživljavanje, a treće maksimalni angažman snage i pamet ovoga grada i države. Nije potrebna anketa da bi se dobio odgovor na pitanje za koju ste od ove tri varijante.

Ako bi nam '95. uklonila ove tri dvojbe iz '94. bila je jedna od najstrenijih u povijesti Krešimirova grada. Malo je reći da to svi želimo.

Ivan BURIC



Mr. PAŠKO BUBALO, ŽUPAN ŽUPANIJE ŠIBENSKE

JESMO U KOLAPSU, ALI NE BEZ IZGLEDA!

Kako tu »spremnost« iskoristiti i u što ulagati?

— Koliko je meni poznato, a i javnosti, Vlada je spremna pokriti sva dugovanja TEF-a i TLM-a. Dugovanja te dvije tvornice su velika. Što se TEF-a tiče, on bi i nastavkom proizvodnje, proizvodio gubitke, zagadivao okoliš. Uz sve to tvornica je stara gotovo stotinu godina, što znači da je i tehnologija zastarjela. Svi uvjeti da se s takvom proizvodnjom prestane su, očito, tu. Svakako, uz obvezu da Vlada iznade nove programe sanacije, ili da ih zajedno s TEF-ovim radnicima napravi. S druge strane, premda je Šibensko gospodarstvo u nezavidnoj i uistinu teškoj situaciji, šansa je ovo da se Šibenik konačno riješi prijave industrije i da postane najčistijim gradom na Jadranu. Ukoliko mi želimo razvijati turističke resurse, a to je gospodarsko opredjeljenje ove Županije, moramo

Što se tiče »stranačke stege« u Šibenskom HDZ-u, to pitajte predsjednika. No, mislim da će se uspostaviti jedinstvo.

distrizije, u prvom redu aluminijskih proizvoda?

— Kako ne, jer pred TLM-om je upravo ta vrsta proizvodnje. Preradivačka industrija, a mislim da se na tom planu može puno postići, te da je pred TLM-om vrijeme kada može ponuditi daleko veći assortiman aluminijskih proizvoda ne samo domaćem već i stranom tržištu. Mišljenje je da je pred TLM-om budućnost, kako sam rekao upravo u aluminijskim proizvodima i obogaćivanju assortmana robe.

● Osim TEF-a i TLM-a, kako rekosmo, socijalističkih proizvoda, imamo i »Šibenku« d.d. Tamo je uposlenih više od 1400 ljudi. Pretvorba je, istina, provedena, ali ni tamo »cvjetaju ruže«? Naprotiv!

— Poznato je da je stanje u »Šibenku« vrlo teško. Ključni problem je u tomu što oni nemaju obrtnih sredstava i stoga je loša ponuda robe u trgovackim radnjama »Šibenke«. S druge strane, sve se više vidi i, mislim da je svakomu od nas to uočljivo, da se zadnjih godina, sve više i sve češće otvaraju privatne trgovacke radnje. One, očito, zamjenjuju nekada ogromnu i kazao bih, monopolističku »Šibenku«. Kako će se »Šibenka« u ovom vremenu i svemu tomu snaci, ovisi o njihovim poslovnim partnerima, kao i od same situacije u poduzeću i tomu kako će se organizirati.

● Godina koju ispraćamo bila je i u znaku provedbe procesa privatizacije? Što možete kazati o šibenskim »slučajevima« provedene privatizacije?

— Gospoda iz Ureda za privatizaciju RH, na čelu s gospodinom Peničem uglavnom su bila zadovoljna provedenom pretvorbom, uvažavajući primjerice, na novim programima proizvodnje i prerade aluminija mogli bi se zaposliti ne samo »čekači« iz TLM-a, već i radnici iz TEF-a.

● Hrvatska Vlada, a kazao je to i premijer Valentić za zadnjeg boravka u Šibeniku, spremna je finansijski pomoći šibenskom gospodarstvu. Dakle, neslaganja nema.

— Nažalost, na kraju 1994. godine na području Županije Šibenske, istina na njezinom okupiranom području dogodio se ekološki incident. Izjave pripadnika UN snaga o tomu su bile različite. Bilo je govora i o tomu da je »prolivena« nafta zapravo došla u »rukama« pobunjenih Srba. Što o tome slučaju možete kazati?

— Pazite, izvješće koje je nama dostavio UNPROFOR, o izljevanju nafta u zaseoku Mandića kod Bribirskih Mostina u noći 23. prosinca, a radi se o oko 35 tona nafta je, držim, kontradiktorno. Inženjer Paulus, pripadnik Kenijskog bataljuna, u svojem izvješću tvrdi da je 30 do 35 tona nafta iscurilo u roku od osam sati, te da uza sam rezervoar (sprem-

Dolaskom mira i slobode, te uz pomoć Vlade i kredita koje bismo trebali dobiti, ova Županija bi se brzo oporavila i lizašla iz postjećeg stanja.

se riješiti svake prijave industrije. U tom cilju moramo učiniti puno u oblasti infrastrukture, kako bismo imali »temelje« za razvitak turizma.

Što sa »socijalističkim« gigantima?

● Držite li da je, uvažavajući naše želje oko razvoja turizma, TLM okosnica razvede privatizacije?

— Ne znam otkuda te priče? Neslaganja između županijskih i gradskih vlasti nema. Naši programi i interesi su zajednički. Naš interes je, recimo, rekonstrukcija ceste od Šibenika prema Drnišu, izgradnja zrakoplovne luke u Pokrovniku, trajektne luke u Šibeniku, industrijske zone u Podima. Dakle, neslaganja nema.

● Nažalost, na kraju 1994. godine na području Županije Šibenske, istina na njezinom okupiranom području dogodio se ekološki incident. Izjave pripadnika UN snaga o tomu su bile različite. Bilo je govora i o tomu da je »prolivena« nafta zapravo došla u »rukama« pobunjenih Srba. Što o tome slučaju možete kazati?

— Pazite, izvješće koje je nama dostavio UNPROFOR, o izljevanju nafta u zaseoku Mandića kod Bribirskih Mostina u noći 23. prosinca, a radi se o oko 35 tona nafta je, držim, kontradiktorno. Inženjer Paulus, pripadnik Kenijskog bataljuna, u svojem izvješću tvrdi da je 30 do 35 tona nafta iscurilo u roku od osam sati, te — ako je nafta istjecala osam sati — da to nitko nije primije-

ti. Riječ je o velikim količinama nafta i nužno se postavlja pitanje da li itko nadgleda to spremište. Mi smo postavili i to pitanje, te tomu slična pitanja. No, nismo dobili zadovoljavajuće odgovore. Zbog svega Županijsko poglavarstvo je uputilo oštari prosvjed Akašiju sa zahtjevom da se poduzme sve kako ne bi bilo ekoloških posljedica.

● Nije li ovo još jedan dokaz loše suradnje UNPROFOR-a s hrvatskim vlastima?

— Mislim da je javnosti dovoljno poznato kako se UNPROFOR ponašao u ove tri godine i ne grijesim ako kažem da je bio i ostao pristran, a zna se u čiju korist. To, uostalom, dokazuje i najnoviji slučaj s naftom.

Ne znam zašto me to pitate. Pa, promotrite sliku stanja u Šibenskim poduzećima ili, recimo srednjim školama. Zašto bi direktor, ravnatelj ili upravitelj morao biti članom HDZ-a? Većina njih to nisu, niti se mi u HDZ-u držimo neke »političke podobnosti«. U prvom redu svatko tko se nalazi na bilo kojem rukovodećem mjestu mora biti stručnjak u svojem poslu, a ako je pri tomu i član HDZ-a, nemam osobno ništa protiv.

● Je li to određena prednost? Ne, nije to prednost, ali mislim da se oko toga diže previše prašine u javnosti. Neka se pogleda stanje u poduzećima, pa i državnim ustanovama i vidjet ćete da je sve »prenapuhano«.

da budemo »svoji na svome« pristizati će ovde i strani, svježi kapital. Tada će i turistička privreda moći računati na brži i kvalitetni oporavak.

Što donosi novo ljeti?

● Spomenuli ste turističku privredu. Hotelski kapaciteti, osim malobrojnih, na području Županije popunjeni su gostima, prognanima i izbjeglima. Kako se pripremiti za doljeću turističku sezonu?

— Stav je Županijskog poglavarstva da se prognanike i izbjeglice neće »prisilno« iseljavati iz hotela. Iseljavanje, dakle premještanje, moguće je jedino uz njihov pristanak i to u iste ili bolje smještajne uvjete. To posebno vrijedi za zapadni dio Županije, dakle, područje Murtera, Jezera gdje i nema tako veliki broj prognanika. Što se tiče hotelskog naselja »Solaris« to je teško i gotovo nemoguće izvesti. U svakom slučaju, stajalište Poglavarstva je da nema nasilnog premještanja.

● Ima li šibenska županija izgleda da preživi? Opterećeni smo sa oko 16 tisuća prognanika i izbjeglica, 12 i pol tisuća socijalnih slučajeva te sa oko 7 tisuća nezaposlenih, a nemali je broj i umirovljenika?

— Situacija je glede socijalne slike i gospodarskog stanja u Županiji uistinu teška. Nažalost, po svemu smo, uz Gospic, na dnu ljestvice županija

● Koliko su istiniti »gradski« priče da je u Šibeniku stvoren »drniški lobij«? Mislim da za takve priče nema osnove i da to nije točno. Ako mislite pri tomu na imenovanje načelnika policijske uprave...

● Ne, to nisam spomenula. Ja vas samo pitam! Načelnika policijske uprave imenuje nadležni ministar, a njegovo je pravo koju će osobu na tu dužnost imenovati. Prema tomu, mislim da su pretjerane te kulaarske priče o »drniškom lobiju« u Šibeniku. Mislim da u njima ima malo i zlobe s nakanom da se stvore negativne »tenzije« između Drniša i Šibenika.

u Hrvatskoj. No, držim da bez priliva kapitala, bilo državnog ili privatnog u Šibeniku i ovoj Županiji, neće se moći naprijed. Trenutno, uz finansijsku potporu vlade, mogućeg dolaska stranog kapitala, ovo je prilika da se u Županiji stvore sasvim novi privredni odnosi i nova privredna opredjeljenja koja će se bazirati na postojećim resursima, a ne na uvoznoj sirovini ili skupoj električnoj energiji. Mislim da je pred nama novo, kvalitetnije i bogatije razdoblje.

Razgovarala: Katarina RUDAN

N a kraju 1994. godine, kalendarске, ali i poslovne, puno je razloga da se porazgovara s prim čovjekom Županije, Županom Paškom Bubalom. Kada sam s njim, istim povodom, razgovarala na kraju 1992. godine, kazao je da vjeruje kako će naš sljedeći razgovor biti vođen u »potpuno slobodnoj Hrvatskoj, slobodnoj Županiji, u miru«. Dvije godine kasnije, ništa se bitno nije promijenilo, osim što u zadnjih godinu dana živimo u prividnom miru.

● Gledajući politički, a mislim prije svega na stanje koje je, te činjenicu da je znetan dio Županije još uvjek pod okupacijom srpskih pobunjenika, kako Vi to komentirate?

— Pod srpskom okupacijom je 28 posto Županijskog područja. A da se ništa nije promijenilo od našeg »novogodišnjeg« razgovora 1992. godine? Na području naše Županije ne, ali u međuvremenu je oslobođena Maslenica, Peruća i zadarska zračna luka. Pomaka, u vojnom smislu i u korist hrvatske strane je, dakle, bilo. Spomenut će još samo Medački džep. Mislim da je svima nama jasno da su se ovde »upileći interesi velikih sila i da će se cijelokupno stanje, na području blivše Jugoslavije, riješiti bez suglasnosti i privole velikih sila. No, mi ne možemo čekati rezultate njihovih dogovora i nakana. Hrvatska politika, posebno prema velikim silama i svijetu upocene.

Za razliku od Šibenika u Dubrovnik i njegovo područje Vlada je ušlo značna sredstva. Ne mislim da smo mi zaboravili, već je stanje ne dubrovačkom području drugačije od našeg. To je potpuno slobodno područje i stoga su se tomo ulegla i ušla sredstva za povratak prognanika. Kod nas je to daleko manja, ali zato će se u sljedećoj godini ulegati više. Izgrađena je cesta za Miljevce i za koji dan će biti puštena u promet. Trebalo bi popraviti i cestu prema Drnišu, nestaviti gradnju zrakoplovne luke u Pokrovniku, a nije zanemariva ni investicija u vodocijske. To nije malo stvar, jer Županija, a posebno neka mjesta ići, nemaju dovoljno vode.

mora biti agresivna i nametnuti svoja stajališta upravo tim velikim silama. S druge strane mislim da, možda, nije niti loše što se na ovim prostorima stvara granica između totalitarnog sustava, istina bivšeg, i demokratskih zemalja. Sukob je to istoka i Zapada, upleteno je i religijsko. No, ja osobno mislim da će se Hrvatska očuvati u svojim međunarodno priznatim granicama. Upravo dolazeća devedeset i peta je, u tom smislu, prekretnica.

Još uvjek smo krizno područje!

● Hoćete reći da je pred nama presudna godina. Godina »biti ili nebiti«?

— Da, mislim da je devedeset i peta presudna godina za Hrvatsku, njen narod i sudbinu, upocene.

NA GOVORNICI Ivo ŠINKO, direktor Jadranske banke

ČEKA NAS GADNA GODINA

Nekoliko vlijednih inicijativa Jadranske banke bilježimo na kraju ove godine: pomoć Šibenskoj biskupiji, donatorstvo u obnovi Katedrale sv. Jakova, opremanje nekoliko školskih knjižnica, osiguranje sredstava za stipendiranje šibenskih studenata... Je li to zaokret u odnosu Banke prema ovoj sredini? Direktor, Ivo Šinko o tomu misli ovako:

— Katedrala je pojam, obilježje Šibenika. Treba sve učiniti da ona to i dalje ostane, da obnovimo njezinu ljepotu. Mi smo tu, kao Banka, spremni pružiti svu moguću pomoć da se obnovi, uredi, da bude održavana... To zapravo i nisu neki veliki troškovi, i Banka bez problema može pomoći. Točno je, poklonili smo i knjige, obvezne školsku lektiru u vrijednosti od oko 30 tisuća kuna, i to osnovnim školama u Vodicama, Pirovcu i Skradinu, Osnovnoj školi Vidici i školi iz Lišana što je trenutno smještena u hotelskom naselju "Solaris". Vodili smo računa da pomognemo školama koje su bile oštećene u ratu, kao i onima koje su u svojim zgradama primile proganjanice. A što se stipendija tiče, osigurali smo sredstva za stipendiranje desetoro studenata s područja naše županije u vrijednost od 100 DEM mjesечно. Nismo to uvjetovali, zapošljavanjem tih mladih ljudi nakon završetka studija ovde u Jadranskoj banci. Jer, pokazalo se i u ovom ratu, Šibenčani gdje god da su bili, pomagali su svojemu gradu. I mislim da nije važno radi li netko u Šibeniku ili ne, uvijek će nam dobro doći, i građani i Županji.

● **To je svakako izraz povjerenja prema Jadranskoj banci.**

— Apsolutno! Imaju povjerenja u nas, a mi im se ovim akcijama želimo odužiti. To je naš poklon štedišama.

● **Kakva je situacija sa starom štednjom?**

— E, kod stare štednje bi u idućoj godini moglo biti puno više problema. Jer, mi smo dosad, na osnovi potvrda Centra za socijalnu skrb, isplaćivali 100 ili 200 DEM mjesечно. Međutim, Zakonom je predviđeno da država ta sredstva banci refundira. Mi smo od rujna isplatiли oko 3 milijuna DEM, a od države smo u isto vrijeme dobili samo 100 tisuća DEM. I tako se zbog toga može dogoditi da te isplate obustavimo. Tako rade sve ostale banke. Mi smo se ponašali drukčije i, isplaćujući redovito mjesечно staru štednju, prikvali smo zapravo pravne socijalne probleme na pod-

ruju naše županije. Jer, ljudi su kako-tako živjeli sa tih dodatnih 100 ili 200 DEM mjesечно. I bit će, znam, velikih problema ako Banka te isplate obustavi, no bit ćemo jednostavno prisiljeni na to. Plaća se u Šibeniku među najnižima u Hrvatskoj, socijalni problemi među najvećima, a sve se to lovi ovdje, u Banci. I tako se krug zatvara. Plaća u poduzećima su male, ta ista poduzeća ne vraćaju Banci kredite, a zaposleni, da bi nekako preživjeli, daju staru štednju. Tako je Banka pogodena s dviju strana, preko poduzeća koja ne vraćaju svoje dugove i preko štediša koji zahtijevaju novac sa starih štednih knjižica. I zato tvrdim, da će sljedeća godina biti izuzetno teška. A da je država dala samo ono na što je Zakon obvezuje, ne bi vjerujte bilo problema u isplati stare štednje. Ovakvo, neće biti drugog izlaza. A osim što ćemo vjerojatno donijeti odluku o obustavi, privremeno dakako, isplate stare štednje, morat ćemo konačno naplatiti dugovanja od poduzeća koja su "zaboravila" na obvezu vraćanja kredita Banci.

● **Mozete li izdvojiti najveće dužnike na području Županije?**

— To su bivša velika društvena

poduzeća, ne želim ih pojedinačno nabrajati, prepoznat će se oni. A Banka će im svima u idućoj godini biti prisiljena naplatiti kredite. U slučaju da ne budu mogli vratiti svoje dugove, očekujem da će neka od tih poduzeća ići u stečaj. I zato kažem da će 1995. biti gadna godina. Jedino ako država na neki način ne pomogne, ili Banci, ili tim poduzećima.

● **Što će biti s tekćim računima? Koliko će godina koja dolazi biti gadna za njihove vlasnike?**

— Pa tu se zasad ništa bitno neće mijenjati, a štedišama ćemo pružiti i neke bolje uvjete nego dosad. U siječnju ćemo početi davati gotovinske kredite u visini do 1000 DEM, a posetkom veljače očekujem da ćemo odobravati i dugoročne stambene kredite. Gradani su i dobre štediše, i kad uzmu kredit, onda ga uredno vraćaju, za razliku od bivših društvenih poduzeća, koja su zaboravila što to znači vraćati kredit. Bit će gadno, opet ponavljam, ali štedišama ćemo pomoći koliko god budemo mogli. No, socijalna ustanova više nećemo i ne možemo biti. Jer, kroz Banku su se posljednjih godina rješavali socijalni problemi u gradu i Županiji, i to dalje naprosto tako ne ide. Iz jednostavnog razloga, što se svi zakoni, odluke i uredbe, što ih donosi Vlada Republike Hrvatske odnose jednako na sve banke, bez obzira na to gdje se one nalaze, u Šibeniku, ili u Varaždinu i Čakovcu.

● **Bit domicilna banka, što to znači, prednost ili nedostatak? Osjećate li konkurenčiju ostalih banaka što rade na ovom području?**

— Mi poslujemo na području grada Šibenika, te općina Tisno, Vodice, Skradin i Primošten, a imamo i jednu poslovnicu u Zagrebu. U bivšoj općini Drniš nismo imali poslovnicu, niti su tamošnja poduzeća bila u Jadranskoj banci. Čujte, problema ima, jer je i gospodarstvo na našem području u problemima, od grada Šibenika gdje su ova najveća poduzeća, pa preko već spomenutih općina. Svi se ti problemi slijavaju u Banku. Nema turizma, ne rade ugostiteljska poduzeća, znate kakva je situacija u TEF-u, TLM-u, "Poliplastu", svi su se ti problemi odrazili na poslovanje Banke. Jer, ta poduzeća zapravo stvaraju sliku Banke. A konkurenčija, konkurenčija barem sad nije problem, jer nema viška novca u jednoj banci recimo, pa da ona onda ne zna gdje će s njim. Ne bi bilo teško da ni da ima dvadeset banaka u ovoj Županiji. Uvijek se više novca traži nego što ga banke imaju. Mi nastojimo biti županijska banka. U planu nam je otvaranje poslovnice u Unešiću, tu je trenutno nešto zapelo zbog



Jadranska banka mora prestati biti socijalna ustanova i postati banka

mažemo i športu, podržavamo i razne druge akcije, humanitarne, kulturne, zabavne, uglađnom na traženje organizatora tih manifestacija. Ono o čemu smo prije govorili, to je međutim isključivo naša inicijativa. I nastaviti ćemo pomagati, ali moram naglasiti, ubuduće najviše kulturi.

● **Lijepo je i neobično to čuti, doista!**

— Znate, to je na neki način i vraćanje duga našim štedišima, koji nas u ove tri-četiri godine rata nisu napustile. Za razliku od nekih poduzeća, koja su otišla iz Banke, naše su štediša ostale. I trenutno je štednja u porastu, i ona u kunama, i ona u devizama.

● **To je svakako izraz povjerenja prema Jadranskoj banci.**

— Apsolutno! Imaju povjerenja u nas, a mi im se ovim akcijama želimo odužiti. To je naš poklon štedišama.

● **Kakva je situacija sa starom štednjom?**

— E, kod stare štednje bi u idućoj godini moglo biti puno više problema. Jer, mi smo dosad, na osnovi potvrda Centra za socijalnu skrb, isplaćivali 100 ili 200 DEM mjesечно. Međutim, Zakonom je predviđeno da država ta sredstva banci refundira. Mi smo od rujna isplatiли oko 3 milijuna DEM, a od države smo u isto vrijeme dobili samo 100 tisuća DEM. I tako se zbog toga može dogoditi da te isplate obustavimo. Tako rade sve ostale banke. Mi smo se ponašali drukčije i, isplaćujući redovito mjesечно staru štednju, prikvali smo zapravo pravne socijalne probleme na pod-

ruju naše županije. Jer, ljudi su kako-tako živjeli sa tih dodatnih 100 ili 200 DEM mjesечно. I bit će, znam, velikih problema ako Banka te isplate obustavi, no bit ćemo jednostavno prisiljeni na to. Plaća se u Šibeniku među najnižima u Hrvatskoj, socijalni problemi među najvećima, a sve se to lovi ovdje, u Banci. I tako se krug zatvara. Plaća u poduzećima su male, ta ista poduzeća ne vraćaju Banci kredite, a zaposleni, da bi nekako preživjeli, daju staru štednju. Tako je Banka pogodena s dviju strana, preko poduzeća koja ne vraćaju svoje dugove i preko štediša koji zahtijevaju novac sa starih štednih knjižica. I zato tvrdim, da će sljedeća godina biti izuzetno teška. A da je država dala samo ono na što je Zakon obvezuje, ne bi vjerujte bilo problema u isplati stare štednje. Ovakvo, neće biti drugog izlaza. A osim što ćemo vjerojatno donijeti odluku o obustavi, privremeno dakako, isplate stare štednje, morat ćemo konačno naplatiti dugovanja od poduzeća koja su "zaboravila" na obvezu vraćanja kredita Banci.

● **Mozete li izdvojiti najveće dužnike na području Županije?**

— To su bivša velika društvena

poduzeća, ne želim ih pojedinačno nabrajati, prepoznat će se oni. A Banka će im svima u idućoj godini biti prisiljena naplatiti kredite. U slučaju da ne budu mogli vratiti svoje dugove, očekujem da će neka od tih poduzeća ići u stečaj. I zato kažem da će 1995. biti gadna godina. Jedino ako država na neki način ne pomogne, ili Banci, ili tim poduzećima.

● **Što će biti s tekćim računima? Koliko će godina koja dolazi biti gadna za njihove vlasnike?**

— Pa tu se zasad ništa bitno neće mijenjati, a štedišama ćemo pružiti i neke bolje uvjete nego dosad. U siječnju ćemo početi davati gotovinske kredite u visini do 1000 DEM, a posetkom veljače očekujem da ćemo odobravati i dugoročne stambene kredite. Gradani su i dobre štediše, i kad uzmu kredit, onda ga uredno vraćaju, za razliku od bivših društvenih poduzeća, koja su zaboravila što to znači vraćati kredit. Bit će gadno, opet ponavljam, ali štedišama ćemo pomoći koliko god budemo mogli. No, socijalna ustanova više nećemo i ne možemo biti. Jer, kroz Banku su se posljednjih godina rješavali socijalni problemi u gradu i Županiji, i to dalje naprosto tako ne ide. Iz jednostavnog razloga, što se svi zakoni, odluke i uredbe, što ih donosi Vlada Republike Hrvatske odnose jednako na sve banke, bez obzira na to gdje se one nalaze, u Šibeniku, ili u Varaždinu i Čakovcu.

● **Bit domicilna banka, što to znači, prednost ili nedostatak? Osjećate li konkurenčiju ostalih banaka što rade na ovom području?**

— Mi poslujemo na području grada Šibenika, te općina Tisno, Vodice, Skradin i Primošten, a imamo i jednu poslovnicu u Zagrebu. U bivšoj općini Drniš nismo imali poslovnicu, niti su tamošnja poduzeća bila u Jadranskoj banci. Čujte, problema ima, jer je i gospodarstvo na našem području u problemima, od grada Šibenika gdje su ova najveća poduzeća, pa preko već spomenutih općina. Svi se ti problemi slijavaju u Banku. Nema turizma, ne rade ugostiteljska poduzeća, znate kakva je situacija u TEF-u, TLM-u, "Poliplastu", svi su se ti problemi odrazili na poslovanje Banke. Jer, ta poduzeća zapravo stvaraju sliku Banke. A konkurenčija, konkurenčija barem sad nije problem, jer nema viška novca u jednoj banci recimo, pa da ona onda ne zna gdje će s njim. Ne bi bilo teško da ni da ima dvadeset banaka u ovoj Županiji. Uvijek se više novca traži nego što ga banke imaju. Mi nastojimo biti županijska banka. U planu nam je otvaranje poslovnice u Unešiću, tu je trenutno nešto zapelo zbog

imovinskih odnosa. Nastojat ćemo također da poduzeća iz bivše općine Drniš budu u Jadranskoj banci. Mi smo u stanju, bez problema, davati i kredite, i jamstva svim tim poduzećima. Imamo takve mogućnosti.

● **Već ste rekli da će iduća godina biti teška. Niste nas osobito ohrabrili, jer svi smo mi više-manje vezani za ovu banku.**

— Onome tko štedi, njemu neće biti teško.

● **Nije baš lako stedjeti u današnje vrijeme.**

— Može se, može, samo treba znati štedjeti, jer i jedna uštedena kuna znači sigurnost. A štednja, kazao sam, raste. I nije da imamo malo broj štediša s velikim iznosima, dapači veliki je broj štediša s malim uštedenim svotama, a baš su to najbolje štediše.

● **I na kraju, kako trenutno stoji Jadranska banka?**

— Pa, trenutno dobro. A vjerujem i bolje kad prestane biti socijalna ustanova. Kad kočnno postane banka.

Razgovara: Ž. PODRUG



Pogled na područje koje stručnjaci TLM-a vide kao novu gospodarsku zonu grada Šibenika

P restankom rada elektrolize aluminija i najavljenim gašenjem TEFF-a grad Šibenik se našao na povijesnom raskrižju. Što odmah valja poduzeti, koji korak odabrat, a ponovo ne ugroziti do sada devastirani prostor, kako izmiriti interese zagovornika turističke orientacije, ekologista i pobornika nove gospodarske valorizacije Županije Šibenske, pitanja su o kojima se trenutno raspravlja na različitim razinama lokalne, ali i državne vlasti. Nesumnjivo, Šibenik se nalazi na svojevrsnoj provjeri vlastitih opredjeljenja i potencijala o kojima će ovisiti i njegov budući izgled i razvoj. U tom cijelom nizu prijedloga i ideja, od kojih većina nisu novijega datuma, industrijska zona Podi zauzima jedno od ključnih mjeseta. Označena kao područje na kojemu će grad u budućnosti smjestiti ono što mu u razvoju temeljnog opredjeljenja ka turizmu najviše smeta, industrijska zona Podi već na samome početku postala je kamenku političkih snaga koje u gradu Šibeniku imaju vlast, ali

i onih iz opozicije. Industrijska

zona Podi poprimila je time osim

gospodarskog i politički značaj

ni politički bodovi.

Ponuda TLM-a

Izvan svake je sumnje da projekt ima svoju težinu, te da ga promatrano u kontekstu budućeg razvoja Šibenika valja uvažavati u potpunosti. Industrijska zona na Podima vjerojatno je optimalno rješenje za grad Šibenik, no otvoreno pitanje koje se ovo-ga trenutku postavlja jest koliko jedan takav projekt limitira sve ostale prostore na području grada Šibenika na kojima je moguće razvijati nove gospodarske subjekte. Koliko čekanje na zakonsku dokumentaciju i ekonomsku elaboraciju opravdanosti industrijske zone na Podima može zakočiti razvoj poduzetništva i maloga gospodarstva u gradu koji je naprasno ostao bez polovicu instaliranih industrijskih kapaciteta? Šibenik ima takvih pro-

stora i doista bi bila velika šteta ukoliko bi se dogodilo da se o tim prostorima ne doneze za jednički stav na razini gradske i županijske vlasti. Primjerice, još u travnju 1994. skupina inženjera iz Tvrnice lakih metala razredila je prijedlog budućega korištenja prostora u ratu uništene "Elektroline". Prema tome prijedlogu ponudeno je 200 tisuća četvrtornih metara slobodnog prostora sa zaokruženom infrastrukturom, a riječ je o 92 tisuće četvrtornih metara zemljarskih površina i 67.500 četvrtornih metara uglađenih dvoetačnih objekata. Na tom mjestu, stoji u prijedlogu ražinskih stručnjaka, moguće je graditi novu gospodarsku zonu grada Šibenika upravo zbog prednosti koje pruža blizina grada i postojeća infrastruktura. U ponuđenome projektu posebno se naglašava da je taj prostor pogodan za razvoj pojedinih gospodarskih aktivnosti — malih

poduzeća, prodajnih salona, servisa, skladišta za organizaciju proizvodnje male privrede i drugih uslužnih djelatnosti. Procjenjujući da je na tome prostoru moguće smjestiti oko pedeset poduzeća različitih namjena, inženjeri TLM-a ističu i činjenicu da se kultiviranjem ove lokacije može aktivirati i golemi postojeći potencijal TLM-a, te time rje

IZ RAVNATELJSKOG KUTA

TRI STRANICE JEDNOG TROKUTA

Naš sugovornik ZVONKO PEŠIĆ, ravnatelj, po zvanju profesor matematike i fizike, uz redovne ravnateljske obveze radi i u nastavi te je voditelj Aktiva ravnatelja osnovnih škola Županije Šibenske. Na kraju prvog obrazovnog razdoblja, zanimalo nas je njegovo viđenje suradnje škole i roditelja, njegovo shvaćanje biti te suradnje i mogućih poboljšanja.

— Od 1990. godine imamo novi model hrvatske škole koja je utemeljena na novim pristupima rješavanja programskih sadržaja na relaciji škola-ucenik-roditelj što jednočini i trokut suradnje. Ako bilo tko u tom trokutu ne funkcioniše, onda nastava i odgoj ne ispunjuju u potpunosti svoju svrhu.

Stoga, suradnja s roditeljima je veoma bitna, kod nas je dosta bila razvijena, ali uviđek postoji potreba za daljnijim poboljšanjima. Postoje konvencionalni oblici suradnje kao što je roditeljski sastanak, zatim sat koji je namijenjen pojedinačnom razgovoru razrednika i roditelja... S obzirom na heterogenu strukturu roditelja učenika naše škole, potrebno je uspostaviti jedan specifičan način suradnje. Model koji mi u školi nastojimo koristiti i obogatiti nastojeći privući interes roditelja, također zavisi od učenika do učenika, a isto tako i u velikoj mjeri ovisi o razini obrazovanja te suradnje škole i roditelja.

● **Kako bi se svi ti oblici suradnje mogli poboljšati?**

— Mislim da je u suradnji roditelja i škole najvažniji pozitivan pristup obiju strana, pozitivna očekivanja i puno uzajamno uvažavanje. Demokracija te model nove hrvatske škole, za koju smo se izborili, ne znači zapravo da se svatko svakome može mijesati u posao, što dolazi do izražaja prema učiteljskoj profesiji. Međutim, s druge pak strane, mi u školi trebamo uvažavati mišljenja, privore, sugestije roditelja. Različite neugodnosti znaju stvoriti lošu klimu o prosvjetnim djelatnicima, pa sve to znači otežavati suradnju roditelja i škole.

Pozitivan pristup obiju strana, pozitivna očekivanja i puno uzajamno uvažavanje — recept su za uspješnu suradnju roditelja i škole, kaže ravnatelj Osnovne škole Petra Krešimira IV. u Šibeniku i voditelj Aktiva ravnatelja osnovnih škola Županije Šibenske — Zvonko Pešić

● **Ponekad roditelji zaobilaze učitelje i ravnatelja bojeći se posljedica za svoje dijete?**

— Istina, zna se i to dogoditi. Međutim, problem treba zapravo rješavati tamo gdje nastaje. Ako se dogodi mali nesporazum između učenika, nastavnika i roditelja potrebno je to rješiti poštним uzajamnim odnosom, kako sve to ne bi naraslo u ozbiljan problem. Kao djelatnik s višegodišnjim iskustvom, želim da roditelji shvate kako učitelji profesionalno obavljaju svoj posao. U školi imamo kompletan stručni tim: defektolog, psiholog, pedagog, socijalni radnik i logoped. Takvim stručnim timom zajedno s kvalificiranim strukturon učitelja razredne i predmetne nastave možemo uspješno rješiti bilo koji problem, ali naglašavam, zajedno s roditeljima. Tako nema potrebe u bilo čemu zaobilaziti učitelje i ravnatelja jer kontakt roditelja s razrednikom, učiteljima, stručnim službama u školi jamči zasigurno uspjeh.

● **Još uviđek je čest oblik suradnje roditeljski sastanak kojim nisu zadovoljni ni roditelji ni nastavnici. Nastavnici me to zamora obveza, roditeljima to »nije ono što su očekivali... Zašto je to tako?**

— Točno. Prema analizama koje smo izradili pred kraj prvog obrazovnog razdoblja, pokazalo se da su klasični roditeljski sastanci dosadni, nezanimljivi. Većinu roditelja koji dolaze na te sastanke ne zanima opći uspjeh razreda u cjelini, već ih interesira samo njihovo dijete. Na klasičnim roditeljskim sastancima trebalo bi zato rješavati teme i probleme od zajedničkog

interesa za cijeli razred ili odjel. Međutim, nadopuna klasičnim roditeljskim sastancima su individualni kontakti s roditeljima, gdje se problemi zapravo rješavaju. To je najvrjedniji oblik suradnje i roditelji ga najbolje prihvataju, jer učitelj, razrednik, prima roditelje i razgovara s njima o njihovu djetetu — ali uviđek o onome samo što ih najviše zanima.

● **Koliko škola može pomoći roditelju u rješavanju odgojnih teškoća?**

— Dosta. Takva pomoć je poželjna. Jer pored obrazovnih, u školi imamo i odgojnih problema. Naime, u školi su generacije koje su protekle tri godine uslijed ratnih djejanja provele u podrumskim zatvorenim prostorijama, školavale se po ratnim skraćenim programima i istraživanja koja smo proveli pokazuju da je gotovo 70 posto učenika traumatisirano ili je podloženo postraumatskom stresnom dogadaju.

Činjenica je da roditelji u odgoju djece imaju teškoća, no, o odgojnim teškoćama je uviđek moguće razgovarati i s razrednikom i s predmetnim učiteljima. Nije preporučljivo da škola prema roditeljima nastupa kao neki autoritet u odgoju. Roditelji imaju odgovornost za odgoj svoje djece. Međutim, naše su analize također pokazale na kraju prvog obrazovnog razdoblja, da imamo problema upravo s onom djecom čiji roditelji djelomično ili uopće ne ostvaruju kontakt sa školom ili čak izbjegavaju bilo kakav kontakt što nam stvara probleme. Zbog nestaljuka i nediscipliniranog ponašanja jednog učenika u razrednom odjelu ispaštaju ostali učenici. Čini se na takav način po-



školske godine prilozima učenika obogaćili knjižni fond školske biblioteke, a također roditelji u okvirima svojih mogućnosti participiraju i ostale aktivnosti koje pridonose obogaćivanju odgojno-obrazovnih sadržaja u školi.

● **Kao ravnatelj i profesor, jeste li osobno imali više ugodnih ili neugodnih kontakata s roditeljima?**

— U svojoj višegodišnjoj praksi uglavnom sam imao ugodne kontakte s učenicima i s njihovim roditeljima. Komunikacija se odvija na jedan zaista korektni način. Uvijek nastojim razvijati pozitivan pristup, krenuti od dobroga k još boljem i pomoći da se to dobro razvije i afirmira. Naime, u suradnji škole i roditelja — i jedna i druga strana treba imati pozitivan pristup, pozitivna očekivanja i uzajamno uvažavanje, tek tada će suradnja biti uspješna.

● **Završilo je prvo odgojno-obrazovno razdoblje. Kao ravnatelj škole te voditelj Aktiva ravnatelja osnovnih škola Županije, možete li nam reći kakvi su postignuti rezultati i što predlažete kao primjer dobre suradnje roditelja i škole?**

— Mogu sa zadovoljstvom konstatirati da neovisno na vrijeme u kojem živimo i ono što je prethodilo (ratni uvjeti rada), rezultati pokazuju da su učenici usvojili elementarna znanja koja su bitna za nastavak daljnog školovanja, te bez obzira na sve možemo biti zadovoljni postignutim uspjehom u odgoju i obrazovanju. Stoga, savjet roditeljima, da nastave sa kvalitetnom suradnjom i dalje, jer zajedničkom brigom nas u školi i roditelji možemo očekivati kvalitetan i dobar uspjeh u odgoju i u obrazovanju. Eto, konačno nakon tri rata Školske godine, učenici i njihovi roditelji po prvi put imaju priliku da zajednički u miru i obitelji proslave Božić i božićno-novogodišnje blagdane. Stoga im u Novoj 1995. godini želim puno zdravlja, sreće, uspjeha i još bolju i kvalitetniju suradnju sa školom s ciljem poboljšanja odgoja i obrazovanja u svim školama Šibenske županije.

Razgovarao: Vinko BULAT

U POVODU IZLOŽBE 500 GODINA DRNIŠA

OD PREPOVIJESTI DO SREDNJEG VIJEKA

Gledajući u kulturnom kontekstu, drniški kraj ima izuzetan sljed. Prvi tragovi pojave čovjeka na tim prostorima zabilježeni su još u paleolitiku, da bi se kontinuirano nastavili sve do današnjih dana. Na to su u najvećoj mjeri pogodovali klimatski utjecaji i zemljopisni smještaj: u prvom redu blaga sredozemna klima, koja se u harmoničnom skladu stapa zajedno s kontinentalnom, tvoreći najoptimalnije uvjete za opstanak čovjeka. Zemljopisni smještaj također ima posebnu ulogu u čovjekovu kontinuitetu na tim prostorima, što ga je često stavlja u vrtlog tragičnih događanja. Kraška polja, u prvom redu Petrovo polje, te specifični zagorski krš tvore idealan sklad prirode, dajući ovome prostoru poseban značaj. Ovo područje dolazi i u centar zbivanja antičkoga svijeta. Prvi rimski car Oktavian August osobno na ovom prostoru vodi svoju vojsku, da bi pokorio pobunjene Delmate.

Osim što dolazi u ratni pohod on se ovdje pojavljuje i kao nositelj jedne nove — naprednije civilizacije koja je stoljetnom naznačnošću na ovom prostoru „kultivirala i oplemenila ovaj kraj“. Tekovine „visokoga antičkog svijeta“ i domaće „niže civilizacije“ stvorile su ovdje jedan čudan sinkretizam koji se i danas osjeća. Apilan se je potrudio da nam to najzornije ilustrira, a čudna sudbina htjela je da se taj zapis sačuva do danas, dajući ovome prostoru uverljiv i prepoznatljiv pečat. Srednji vijek, osobito ono razdoblje u kojem smo prvi put dobili svoj nacionalni identitet i fisionomiju

naroda, na ovim je prostorima ostavio duboku brazdu.

Pretpovijest

Na drniškome prostoru zastupljene su sve faze čovjekova postojanja u pretpovijesti — od paleolitika do željeznoga doba. Ovo je izuzetno bogat kraj, a arheološki ostaci na terenu vjedočnam o tim vremenima. Većih istraživanja na ovim prostorima nije bilo, pa su podaci za arheološku topografiju najvećim dijelom prikupljeni sondažnim istraživanjima i rekognosiranjima. Premda nam ovi podaci nisu dostatni da bismo mogli dobiti cjelovitiju sliku ovoga područja u ovim kulturnim razdobljima, ipak se uočava velika gustoča lokalita.

Paleolitik

Jugozapadno od grada Drniša, u kanjonu rijeke Cikole na mjestu zvanom Brine, nalaze se dvije pećine u kojima se je našlo na tragove čovjeka iz vremena paleolitika. Tačno su to jedini pećinski lokaliteti iz tog kulturnog razdoblja na području srednje i sjeverne Dalmacije. U kulturnim naslagama obju pećinu otkriveno je više kremenskih artefakata koji po načinu obrade i tipološkim razlikama pripadaju gornjem orinjasiju (Aurignacien II) i Gravetijenu. Radiokarbonskom metodom (14C) odredena je apsolutna starost i dobivena je vrijednost od 18.388 ± 280 godina prije Krista. Ovaj nam je podatak iznimno značajan, jer nam govori o prvim tragovima čovjeka na ovim prostorima.

Mezolitik

Tragovi ove kulturne faze za sada su nam poznati na ovim prostorima jedino iz sela Podumci, gdje su oni sa sigurnošću utvrđeni.

Neolitik

Jedan, zasigurno od najzajedničkih lokaliteta kod nas u Hrvatskoj iz vremena neolitika (impresso faza, danička faza i hvarska faza), brončanog doba, željeznog doba, helenizma i rimske dobe. Osim ovog

je pećinski lokalitet Škarin Samograd. Nalazi se u zaselku Škaru, selo Mirlović Zagora, 11 km zapadno od Unešića. Svojeobzano su se na tom lokalitetu vršila zaštitna arheološka istraživanja, te su tom prigodom ustavljeni kulturni slojevi s keramičkim ostacima iz vremena neolita (impresso faza, danička faza i hvarska faza), brončanog doba, željeznog doba, helenizma i rimske dobe. Osim ovog

lokaliteta, iz kulturne faze neolitika, poznati su nam i još neki drugi, kao npr. Pokrovnik u kojem je arheološkim istraživanjima ustanovljeno neolitsko naselje iz vremena daničke kulture (srednji neolit).

Brončano doba

Brončano doba na ovim prostorima veoma je bogato zaustipljeno. Gustoća gradinskih naselja o tome nam najbolje svjedoči. Iz tog vremena nailazimo na iznimno bogat i zanimljiv arheološki materijal, koji je s ovih prostora smješten u raznim našim muzejima i zbirkama. Svakako jedan od najzajedničkih lokaliteta na ovim prostorima, a i šire jest podumačka Jama, smještena u sjevernom dijelu sela Podumci. Radi se o špilji u kojoj su ustanovljeni žarni i skeletni ukopi. Kao nekropola u uporabi je bila kroz čitavo kasno brončano doba. Od arheoloških nalaza iz ove špilje vrijedno je spomenuti dvospiralne privjeske-toke, masivnu iglu, fibulu u obliku violinskog gudača, te ulomke keramičkih posuda.

Željezno doba

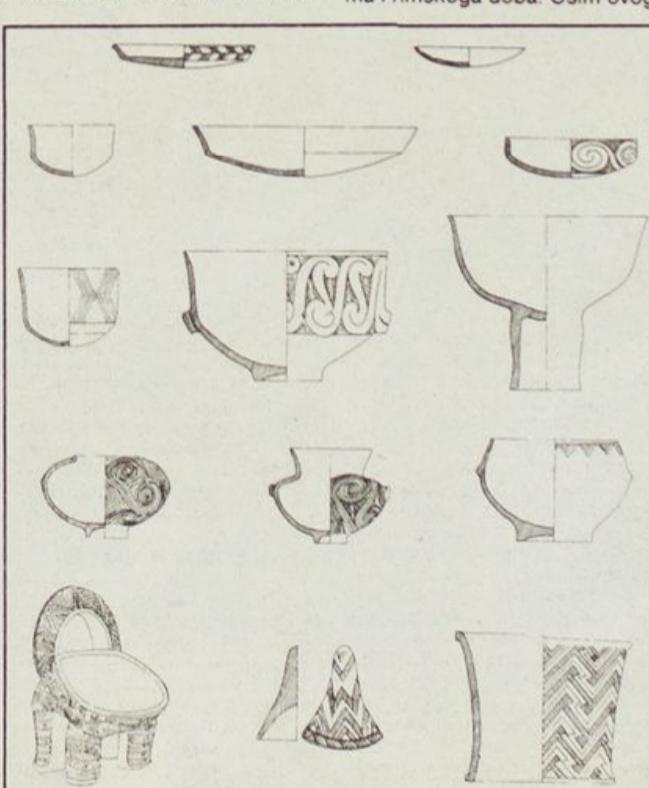
Ovo je svakako najzajedničkih kulturna faza na ovom prostoru. Ona ujedno predstavlja i posljednje veliko razdoblje u europskoj pretpovijesti. U klasičnom smislu podijeljeno je u starije i mlade doba. U velikom dijelu Europe mlade željezne doba pripada pretpovijesnoj vremenu, dok u većini sredozemnih zemalja, osobito posljednja četiri stoljeća prije Krista, protopovijesnom vremenu.

Neki dijelovi Jadrana bili su zahvaćeni grčkom kolonizacijom, a na neke dijelove došlo je do snažnijega utjecaja helenističke kulture i civilizacije. Dolaskom Rimljana na ove prostore, ova područja izlaze sasvim ili djelomično iz pretpovijesnog doba. Ovo se odnosi i na drniško područje toga vremena. Narod koji je ostavio najdublju brazdu na ovom prostoru u vremenu pretpovijesti i protopovijesti jesu Delmati, koji su odavno predmet brojnih studija i rasprava. Ova populacija još od kraja brončanog doba nastanjuje krajeve iz planine Dinare i veliki dio srednje Dalmacije. Otprikljike se mogu odrediti i okvirne granice gdje su živjeli. Ona najzajedničnija nalazila se je na prostoru današnjega dijela drniškog kraja — granica s Liburnima, koja je ujedno, moglo bi se reći, predstavljala granicu dvaju svjetova.

Više od 150 godina Delmati su glavni nositelji otpora protiv Rimljana. Njihovo ime bilo je također prepoznatljivo da bi se kasnije čitava jedna provincija nazvala njihovim imenom.

Od trenutka kada je Oktavian August protegao FINES ILYRICI CISQUE AD RIPAS FLUMINIS DANUVI, Delmati se utapaju u šarenim mozaik provincije Dalmacije. U njihovoj staroj postojbinu za njima je ostalo 342 dekorije. Novi narodi, koji kasnije zajedno s njima nastajuju ovo područje donose tekovine jednog novog svijeta, koje zajedno s postojćim tvore jednu novu sintezu.

(Nastavlja se)
Joško ZANINOVIC



BLAGDANSKI DAN

DEVEDESETI - PREKR

BOŽIĆ U ŠIBENIKU



Tri dana prije Božića 113. brigada HV priredila je dobrovrijedni koncert u kojem su sudjelovali brojni estradni umjetnici, te dalmatinske klape. Prihod s te dobrovrijedne akcije namijenjen je izgradnji kapelice, što će biti podignuta u vojarni Bribirskih knezova, a kao spomen na sve poginule branitelje na šibenskom području. Među dobrovrijednim nastupima i klapa »Posejdon« iz Skradina. Bio je to »Božić u Šibeniku«. Mlade je, što i ova slika dokazuje, posebno oduševila Alku Vuica



I ovih božićnih i novogodišnjih blagdana brojna su djeca na području Županije primila poklone. Djed Božićnjak uručio ih je i djeci radi šibenskog HPT-a.

Što je ovo? Jelka ili domišljatost? Čini se ovo drugo, jer zbog »nedostatka« prostora na Poljani, koju su »okupirali« oktanski miljeničci, za božićno drvce nije bilo mesta. »Elektrini« radnici su se, zbog toga, popeli »visoko« i... jelkice su tu. Je li moglo drugče?

Svečanu svetu misu, ponoćku, koju je u Katedrali sv. Jakova predvodio dr. Srećko Badurina, šibenski biskup i potpredsjednik Hrvatske biskupske konferencije, prenosila je HRT. Uz brojne vjernike, ponoćki u Katedrali nazočni su bili i županijski i gradski čelnici



DET I PETA PETNICA?

Šibenik je na isteku 1994. godine bio počašćen i time što se Božićnu ponoćku, na sve kanale HRT-a, te satelitom, prenosilo u pravo iz Krešimirova grada i katedrale sv. Jakova. Gužvi gradom nije nedostajalo. Svugdje se tražilo mjesto više. Prije manje povodom božičnih i novogodišnjih blagdana pripremili su čelići ljudi Županije i Grada Šibenika. Tom je prilikom kazano da je godina što "stoji" pred nama presudna

i da znači prekretnicu, kako za državu Hrvatsku, tako i za ovu Županiju. Iza nas je, složili su se svi, još jedna teška godina. Svi se nadaju i nadamo se, da će Hrvatska do potpune slobode i integracije okupiranih područja doći mirnim putom. Ali, ako ustreba... Hrvatski vojnici su spremni.

Sretni smo što službu Božju obavljamo na svjetlosti dana, a ne više u "katakombara", rekao je uz ostalo ši-



Povodom božićnih i novogodišnjih blagdana koncert u Gradskoj vijećnici održao je i dječji zbor "Cvrčak".

benski biskup dr. Srećko Budurina obraćajući se naznačima za vrijeme primanja u Gradskoj vijećnici, 23. prosinca, što su ga priredili župan Šibenski mr. Paško Bubalo i gradonačelnik Krešimirova grada prof. Ante Šupuk. Pre Šibenikom je nova i uvje-

ren sam daleko ljepša i kvalitetnija budućnost, ustvrdio je tom prigodom prof. Ante Šupuk. Primanje, kojem su bili naznačni županjski i gradski čelnici, pripremio je i zapovjednik Operativne grupe Šibenik, brigadir Ivan Beneta. Uz ostale, primaju su naznačni

bili i priпадnici UN snaga stacioniranih na šibenskom području. Tom je prilikom Marijan Sekso, upravitelj TK centra Šibenik, uručio ček na iznos od 13 tisuća kuna koje su namijenjene za potrebe hrvatskih vojnih invalida.

Pripremili:
Katarina RUDAN
Suzana BOJČIĆ
Vilson POLIĆ



Nema čega nema! Ima svega za blagdanски ugođaj, od prigodnih čestitki do svjetlećih i "sviračućih" belončića i svjećice svih vrsta i boje. Tko voli i ima kuću, neka izvodi!



Što se zbiva u Cistoj Veličkoj i Cistoj Maloj? On i brojni suborci promatraju to svakoga dana, mi tek nekoliko minuta. Ne smetaju niti kišne kapi, jer vojnik je vojnik. "Hvala vam na posjetu", kazuju hrvatski branitelji uz zelju da provedu i Novu godinu u miru. A onda? Vjerujem da će tijekom 1995. godine vratići se u svoje razrušene i još uvek okupirane domove.



U naznacnosti roditelja, prijatelja (obožavatelja?) 14. prosinca u Krešimirovu domu održana je audicija za manekene modne agencije "Leona". Pred komisiju, nakon dvomjesečnog tečaja, izšlo je 30 srednjoškolki, a njih šest će se — ocijenila je tako komisija — priključiti već postojećoj grupi "Leoninih" manekena (Snimio: A. BARANIĆ)



Na Badnji dan županijski i gradski čelnici pohodili su branitelje na prvoj crti šibensko-drniške bojišnice. Osim toplih rječi i čestitki povodom blagdana, uručili su im i prigodne poklone.

GOSTOVANJE ŠIBENSKOG KAZALIŠTA U ŠVICARSKOJ, AUSTRIJI I MAĐARSKOJ

»BOŽIĆNA BAJKA« MEĐU HRVATIMA U DIJASPORI

Pet osoba, pet dana, pet predstava u tri države i tri tisuće kilometara na kotačima unajmljenog kombija, tako bi mogao zvučati sažetak s posljednjeg gostovanja Šibenskog kazališta u Europi. Prekratka notica za velik posao i još veće značenje poduhvata.

Ako ne računamo ranija gostovanja Dramskog ansambla Centra za kulturu Šibenik kod Hrvata u Mađarskoj, 7. prosinca 1991. godine pravi je nadnevak kada je Šibensko kazalište zakoračilo u Europu. Ministarstvo za kulturu Republike Hrvatske toga dana u Beč šalje upravo »Julianu kreposnu«. Predstava opravdava povjerenje Ministarstva i stječe simpatije gledateljstva. Producuje u Mađarsku, među gradičanske Hrvate u Mađarskoj; mesta Hrvatski Židan, Unda, Koljnof, Petrovo Selo... Predstava živi. Rat se u Hrvatskoj rasplamsava. Šibenik je barbarski granatiran. Svako plakatiranje i najava predstave u Šibeniku popraćeno je neprijateljskim granatama. Ansambel dolazi u Livno i livanjske župe Čuklić, Bilu, Priluku, Ljubuncić, odakle u Šibenik stiže obilata i svakovrsna pomoć, jer rat još nije zahvatio te krajeve. Ansambel se vraća s novčanim milodarom skupljenim za djecu poginulih šibenskih branitelja. Iz kazališne dvorane, ansambel odlazi na bojišnicu. Svoje programe izvodi na raznim mjestima i pod svim uvjetima. Pripremaju se i nove predstave. »Božićna bajka« mladog hrvatskog pisca Mate Matića u izvedbi Šibenskog kazališta postaje kurentana na domaćem, u uskoro i inozemnom kulturnom tržištu. U ožujku 1994. godine gostovanje u Njemačkoj potvrđuje njezinu kvalitetu. Naši ljudi, različitih obrazovnih profila, u dijaspori, zasićeni i izvarani estradnim priredbama bojažljivo i s nevjericom priaze dvoranama u kojima se izvode kazališne predstave. Velika većina među njima nikada nije bila u kazalištu. Problem je nagonjoriti nekoga u inozemstvu da prihvati ansambel i organizira posjet izvedbama. Malo je onih koji su spremni riskirati. Ipak se nadu ljudi iz različitih hrvatskih krajeva voljni pomoći, svjesni koristi i potrebitosti takvih programa. To je ona vrsta ljudi u dijaspori, koja, usprkos čestoj negativnoj hrvatskoj energiji spremnoj na podjele, Hrvatsku ne da podijeliti, ne pristaje krvavo stečenu domovinu razmijeniti za sitne osobne probitke. Naša radost bila je neizreciva kad bi nam ti dobri i pouzdani ljudi objavili da su pokrili troškove organizacije. Led je pukao. Ugleđenog kazališta potvrdila je i druga predstava »Muž moje žene« Mira Gavrana. Mogla je sebi dopustiti luksuz da premijerno bude izvedena u Beču! A da bi svrhovitost bila neuštitna, izvedena je 30. svibnja 1994. godine, na Dan hrvatske državnosti. Kontakti se sada lakše uspostavljaju, barem u Njemačkoj. Ali naši ljudi žive i u drugim europskim zemljama. Nužno je stići i tamo. Otkriti nova mesta, nove ljudi, nove spoznaje i nove prijatelje. Led tamo teže puca. Vrijedi pokušati. Organiziramo petodnevno gostovanje u tri države i pet mesta. U Švicarskoj naši su zagovornici dr. Predrag Vujić, Šibenčanin, Mirjana Magazin, dopredsjednica Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj i hrvatski konzul Ranko Vilović. U Beču su Šibenčanin Šime Paić, Ankica i Jere Šarić, livanjsko-drniška veza, te gospoda Mirjana Bohanec-Vidović, kulturni ataše pri Hrvatskom veleposlanstvu u Austriji. U Mađarskoj je dr. Mijo Karagić, tajnik Hrvatske zajednice i član Mađarskog parlamenta, naglašeno šibenski prijatelj, koji se »u slobodnom vremenu« voli držati šibenski!

Prva predstava u Bellinzoni, 14. prosinca. Radni je dan, a to je za naše ljudе veliki problem. Radi se od zvizde do zvizde. Predstava je u 20 sati. Naš domaćin je dr. Vujić. Ne pokazuje zabrinutost i svim se silama trudi da je mi u njegovom ponašanju ne otkrijemo. Smješteni smo u prekrasnom privatnom hotelu čiji je suvljasnik Milan iz Lovrana. Skupa sa dr. Vujićem čini sve da bismo se osjećali kao doma. Palme u dvorištu!



M. Gulin i Z. Odak u »Božićnoj bajci«

Palme u Švicarskoj na 600 metara nadmorske visine! Čudom se čudimo, ali nam je draga. Stiže i Vujićeva supruga Keti. Vode nas u Lokarno, u svoju obiteljsku kuću. Švicarski, nema što! Unutra hrvatski mirisi i boje. Na zidovima slike recentnih hrvatskih slikara. Sve »prva liga«. Među njima tri ogromne Kulićeva platna. Kći Bobana i sin Ivan odmah se uključuju u razgovor, a zatim u posao. Prodaju ulaznice, dijele programe, kalendar, namještaju stolice u dvorani. Dolazi publik. Javljuju nam se Šibenčani: dr. Mirko Vukšić sa suprugom Anicom, Tatjana Rossi...

Dvorana je ispunjena. Dr. Vujić i obitelj ne mogu sakriti zadovoljstvo ni ponos. Ne bih ni ja! Predstava počinje. Salve smijeha i pokoja gorka, gorka suza. Predstava priča njihove živote. Ljudi se prepoznaju. Na koncu dugi, dugi, dugi aplauzi. Većina gledatelja ostaje na večeri koju su za nas priredili. Obećaju da će ih sljedeći put biti najmanje četiri puta više na predstavi Šibenskog kazališta, jer će svaki dovesti još četvero. Nико nije očekivao »nešto ovako«. Zahvaljuju nam. Mi se malo suzdržavamo, a u duši, puno nam je draga. Toliko našeg svijeta u tudišnji, pa još radosnog, a tu radost mi smo im pružili. Mi iz ansambla ne usuđujemo se pogledati jedno drugoga, jer bismo otkrili suzice, pa se sve nešto zagledavamo mimo... Najbolje bi bilo zapivati, ali ujutro valja prevliti put do St. Gallena, a to nije šala: Švicarska je gorovita i čudljiva zemlja...

Joško Bakula, naš majstor rasvijete i tonu, velemajstor je za volanom. Padaju kilo-

metri gora i tunela... Majko Božja, Švicarska je sva izbužana ki Švicarski sir! Kad izvrimo ispod zemlje, divimo se neponovljivim krajobrazima, a panorama je svuda ispod nas. Pribojavam se St. Gallena i susreta s gospodom Mirjanom Magazin. Tvrdo se s njom dogovaralo. Preslužbeno. Osim toga, objedovat ćemo u St. Gallenu i odmah krenuti u Schaffhausen, gdje je zakazana predstava u 20 sati. Na tu izvedbu treba stići naš konzul gospodin Ranko Vilović, i to izravno sa službenog puta, iz Berna... Što nas čeka u St. Gallenu?! Najugodnije iznenadenje. »Preslužbena« gospoda Mirjana Magazin, dopredsjednica Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj, u svom je domu majku svih vrlina. Blagost, izobilje, naš iskon. Tu je njezin muž Marijan, Betinjanin, alfa i omega našeg ansambla »Tamburica«. Nema ni govora o objedu u nekakvom restoranu. Stol i jelo već čekaju. Jede se i piće po domaću, ali s mjerom. Predstava je ipak predstava, a zbog predstave smo tu. Mirjana je rođena na Pelješcu, a Marijan, osim Mirjane vrlo cijeni vino s te bande. Kršćanski ga dijeli s nama, ali mora na posao. On će predstavu ipak doći pogledati poslije posla. A osamdesetak je kilometara od St. Gallena do Schaffhausen! Nestripljiv je čekati do sutra, kada ćemo u St. Gallenu igратi. Sinovi Damir i Davor su na poslu. Danas ih nećemo vidjeti, ali sutra će biti s nama...

Gospoda Mirjana odustaje od svog »forma« i sjeda u naš kombi. U Schaffhausenu čeka nas gospodin Josip Blažević. Uznemiren je i to ne krije. Ne zna hoće li nas razo-

čarati, i to pred dopredsjednicom, a stići će i konzul! Ljudi nemaju naviku ići u kazalište. On iskreno priznaje da je samo dva puta u životu bio u kazalištu. Pokušavamo ga okučiti, ali učinka ne vidimo. Ljudi ipak stižu. Dvorana se puni. Sve ostalo video je već u Bellinzoni! Konzul je stigao registrirati vatrene pljesak gledateljstva i čuti ushičene pohvale »nečem neviđenom«. I ovdje će nestripljivo čekati našu sljedeću predstavu. Večera s konzulom i hitan povratak u St. Gallen. Dvoje spava kod obitelji Magazin, a troje kod obitelji Claudi i Emila Bacoke. Ujutro posjet gradu. Opet objed kod Magazinovih. Suvišno je trošiti riječi (brudet od ugara s palentom, rižot od kunjki, škampa i još...) Upoznajemo sinove. Davor nas vodi pogledati glasovitu baroknu katedralu i ekskluzivni »podrum« glasovitih svjetskih vina. Kušamo najbolje od najboljega, ali dingeć, kad bi imao pravu promidžbu i još neke nužne poopravne stvari, bio bi car careva... ali idemo na predstavu. Čitava obitelj Magazin upravlja situacijom. Ne daj Bože da se što zaboravi. Među gledateljima prepoznali smo i Željka Perušića, slavnog »Dinamovog« kalifa i s njim malo ljudjikali. Upoznali smo brojne naše ljude, a još više njih obradovala je naša predstava. Ansambel »Tamburica« srušao nam je uz večeru, a onda u 23 sata, uz susježicu i naјsrdačniji ispraćaj naših domaćina krenusmo u snježnu zimsku noć, preko Njemačke u Austriju. U Beču nas čeka već naš sveprisutni Šime Paić. Uvijek je spremjan nadomjestiti sve što drugi propuste. Sve riječi hvale nedostatne su za njegovu plemenitost, a ništa manje pohvale, posebno kad su Šibenčani u pitanju, ne zavrijedaju Ankica i Jere Šarić, vlasnici kavane »Anzengruber« u središtu Beča. Kod njih smo vam uvijek pečeni i vareni. Već nas čeka doručak i kava. Tu će biti i objed i večera, i opet doručak, i sve što zatreba... Gospoda Mirjana Bohanec — Vidović spremila nam je neočekivanu radost: spavat ćemo u hotelu »Park« u Schömbrunu! Na predstavi opet ljudi sa svih hrvatskih strana, i Šibenčani, naravno. Tu smo već stari znaci. Povjerenje je odavno uspostavljeno. Hvala svima.

Ujutro, 18. prosinca Šime nas poslije doručka kod Ankice i Jere, pilotira do izlaza na cestu prema Hrvatskom Židanu u Mađarskoj. Nije da Jošku treba pilot, ali Šime bi još malo bio s nama.

U crkvi u Židanu čeka nas dr. Mijo Karagić i velečasni don Štefan Dumović. Informiraju nas da ćemo predstavu igrati u hrvatskom selu Prisiki, tu još nikada nismo izvodili svoje predstave. No, u 16,30 sati bit će svečanost u crkvi u Židanu i netko bi od nas morao doći recitirati hrvatske pjesme. Naravno, ta će zadaća spasti na Peru. Tako smo u jednom danu imali svoja dva programa, jedan u Židanu, a drugi u Prisiki. Silno nas zanima da li će publiku razumjeti tekst. Oni malo znaju o gastarbeiterima, a brojni ne govore više hrvatski... Na prvu verbalnu dosjetku, koju sam izgovorio na sceni, u gledalištu se prolomio smijeh. Krenulo je. Obostrana radost bila je kruna na konac večeri i gostovanja. Posjetili su nas brojni stari znaci. Obnovili smo stare uspomene, a nikad im dosta novitada iz Hrvatske. Svatko od nas vodio je svoj odvojeni kružok, a svi na temu Hrvatska!

I dok je Šibensko kazalište bez zgrade u Europi prezentiralo Šibensku kazališnu kuću, u Šibeniku je drugi ansambel nepostojecog Šibenskog kazališta dnevno izvodio i po tri predstave naše najnovije premijere »Vještice iz Masne ulice«, a koncu se privodili pokusi za Božićni koncert Zbora »Zdravo maleni«, koji je takoder pod kapom Centra za kulturu Šibenik, kao i Šibensko kazalište. Toliko, da se upućeni čude, a neupućeni znaju svoj posao. Šibensko kazalište sigurno je zaživjelo u svijesti hrvatske dijaspori. Kad će u Šibeniku i domovini?



Uoči Božića dječji pjevački zbor ZDRAVO MALENI nastupio je u Katedrali svetog Jakova. Pod ravnjanjem mlade dirigentice Mire Grujić zbor ZDRAVO MALENI izveo je »Božićnu glazbenu igru«. Pjesmom i kraćim scenskim uprizorenjem, mali su Šibenčani pred punom katedralom uveličali slavlje Isusova rođenja (Snimio: A. BARANIĆ)

Mate GULIN

CARITASVERBAND
POMAŽE VELIKOM BROJU
RATNE SIROČADI



TRAJNO ZBRINUTI SVU DJECU

Veliiki je broj djece na području Županije koji su ostali bez jednoga ili oba roditelja, i malo utjehe, ako se o tome uopće može govoriti, donosi tek spoznaja da ona nisu prepustena samima sebi.

Iako im se pomaže na razne načine, nedvojbeno je da je najveću skrb o djeci stradalih branitelja Županije Šibenske preuzeo Caritasverband iz njemačkog rada Offenberga koji je posrednik između obitelji stradalih branitelja te brojnih kumova-sponzora.

Pred božićne i novogodišnje blagdane u biskupskom ordinarijatu djeci su uručeni božićno-novogodišnji paketi i novac od njihovih kumova i potpeti put su se susreli s g. Milom Vidovićem rodnom iz Vareša koji je organizator i voditelj akcije kumstva.

Organizacija Caritasverbanda grada Offenberga djeluje u sklopu Katoličke crkve, a brije se o socijalnoj skrbi te ima različite službe (psihološka, socijalna, obiteljska i dr.). Već 16 godina bavim se pitanjem skrbi i pomoći hrvatskim obiteljima u Njemačkoj u njihovoj socijalnoj integraciji, ističe g. Vidović. Izbijanjem ratnih sukoba na području Hrvatske i BiH počeli smo se brinuti o izbjeglicama a nakon toga i organiziranjem konvoja humanitarne pomoći od kojih je nekoliko dopremljeno u Šibenik. Prije dvije godine pokrenuo sam i akciju kumstava za ratnu siročad iz Hrvatske i BiH — naglašava g. Vidović.

Broj zbrinute djece Izuzetno je velik? — Pokušali smo da uz pomoći kumstava materijalno i financijski pomognemo djeci ko-

joj je rat oduzeo bezbržno djetinstvo, koja su ostala bez jednog ili oba roditelja. Koliko smo na tome uspjeli pokazuje podatak da Caritasverband do danas skrbi za 552 djece od Zagreba, Zadra, Pounja, Splita, Stoca, Širokog Brijega, Mostara, a s područja Županije Šibenske skrb smo preuzeći do sada za 75 djece i uskoro će se ta brojka povećati.

• Riječ je o redovitoj mješenoj pomoći koju djeci osiguravaju kumovi?

— Pomoći je redovita i iznosi 50 DM mjesечно za jedno djetete i to najmanje za godinu dana. Koliko će se kumstvo dugo održati ovisi o udovicama koliko će ozbiljno shvatiti kumstvo, kako će se nastaviti komunikacija i dopisivanje s kumovima. Postoji mogućnost i da se kumstvo održi do punoljetnosti.

• Na koji način dolazite do podataka o djeci kojoj je pomoći i kumstvo potrebno s područja Šibenske županije?

— Prije nešto više od godini i po dana uspostavili smo izvanrednu suradnju s Odjelom za skrb HV i dvoje djelatnika koji su tamo radili. Jedno vrijeme suradnja je bila izvanredno dobro organizirana, Šibenik je u organizaciji daleko bio ispred ostalih, dobivali smo podatke o djeci i njihove fotografije. Međutim, odaskom djelatnika s kojima smo suradivali nastale su male teškoće pa smo surad-

nju prebacili u biskupski Caritas i Udrugu obitelji. Inače, u Šibeniku dolazim svaka tri mjeseca i u susretu s djecom i udovicama podijelim novac i pakete.

• Tko su najčešće kumovi i kako do njih dolazite?

— U Caritasverbandu redovito pripremamo i držimo predavanja o području koja su ratom zahvaćena. Gotovo u cijelosti su kumstva realizirana kod Nijemaca. Nešto manji broj je kumstava kod naših ljudi koji su na privremenom radu u Njemačkoj jer skrbe svoje prijatelje i rodbinu koji su također u nevolji.

• Kakvi su daljnji planovi vaše akcije u Caritasverbandu?

— Nastojat ćemo listu djece za kumstvo proširiti, a za to medu obiteljima koje žele pomoći postoji veliko zanimanje kako bi se djeci pomoglo od najranije dobi do završetka srednje škole. Poznavajući raspoređenje i želju ljudi da pomognu, možemo biti sigurni u realizaciju naše zamisli, što, naravno, iziskuje i velike napore s naše strane jer je bez odgovarajućeg pristupa i pažnje ne realno očekivati značajne rezultate — istakao je na kraju sa zadovoljstvom g. Vidović te podijelio djeci darove njihovih kumova zaželjevši im radosno i mirno djetinstvo i ugodne blagdane.

V.B.

KAMO NA DOČEK?

DOME, SLATKI DOME!



Što u Novoj godini može poželjeti prošjećan stavnovnik našega grada, gdje, kako i s kim će provesti dolazeće novogodišnje blagdane s obzirom na teške i još uvijek ratne prilike koje nas okružuju? Odgovor smo potražili od naših sugradana koji su, čini nam se, bar u ove dane zaboravili na sivu svakodnevnicu životu.

Hana Bura (23), ekonomist: „Novu godinu provest će u kružu svoje obitelji, supruga i djece. Smatram da je to najbolje moguće rješenje u ovakvim prilikama koje nas okružuju. Nišam u mogućnosti provesti

blagdane u nekom od hotela, a da je više novaca najradije bilo se odlučila za „feštu“ u Rimu ili Parizu, no to su za sada samo pusti snovi.“

Denis Čela (24), pripadnik HV: „Već tri godine sam pripadnik HV i već tri godine 'Novu' dočekujem u uniformi, pa će tako biti i ove godine. Uz pjesmu i obilje hrane dočekat ćemo i ovo novo ljetu u nadi da će nam donijeti toliko željeni trajni mir.“

Branka Škarica (53), umirovljenik: „A di ću? Kući sa svojom obitelji jer sam tu najsjestnija i tu se najlipse osjećam. Bože, daj mira i sreće,

a sve ostalo je manje važno.“

Stanko Silov (28), dječatnik PU: „Nova godina je za mene dan kao i svaki drugi, a to znači da će se dočekati na radnom mjestu jer netko mora čuvati red i mir u državi.“

Joško Čaleta (33), terenski kontrolor: „Sve što vam mogu sa sigurnošću reći jest da će i ova godina biti proslavljenja kao i sve prethodne. To znači da će se s prijateljima dogovoriti u čijoj će kući napraviti 'tulum'. Tamo gdje imaju obilje hrane, pića, dobre glazbe i dobrih ljudi ne može biti loše, zar ne?“

S. BOJIĆ
Snimio: V. POLIĆ

PODLIŠTAK

KRONIKA URBANE SVAKODNEVICE ŠIBENIKA

1952.—1990.

1954. godina Izgrađeno igralište za tenis, košarku i odbojku

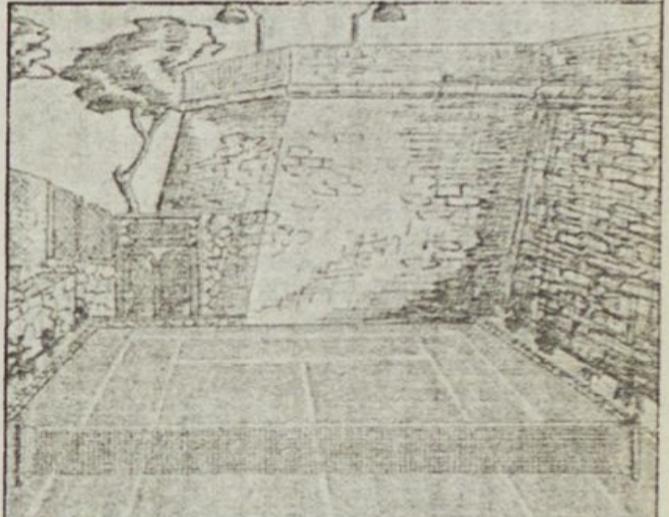
U prvoj polovini pedesetih godina već je potpuno očeviran pritisak novog stanovništva na grad Šibenik. Za usporedbu, 1948. godine Šibenik je imao, prema popisnim podacima 15.353 a pet godina poslije 17.933 stanovnika. Dakle, započetne procese industrializacije i urbanizacije s jedne, te proces deagrarizacije i deruralizacije s druge strane. Dolazi do prelociranja stanovništva iz okolice i njegove koncentracije u Šibeniku. Naravno da je u takvim okolnostima jedno od najtežih rješivih problema bilo stvaranje krova nad glavom. Državno stimulirana izgradnja zgrada za kolektivno stanovanje, a potom neobdarena, nije bila dovoljna, pa se neminovno, unatoč nemalim nepovoljnostima, počela javljati individualna stambena izgradnja. Bilo koja vrsta individualizacije u neposrednom poraću nije bila dobrodošla, pa tako ni individualna stanogradnja. Premda ideološki nelegitimna prihvjetačna je kao nužno зло, međutim, kako joj nije bila iskazana potrebitna pozornost javljali su se veliki problemi. Tada je sva krivnja, samo jedna strana medalje, svaljena na privatne stanograditelje. Ilustriran je u tom smislu jedan članak iz »Šibenskog lista«.

- Jeden od najtežih problema bilo je stvaranje krova nad glavom
- cetiri vikendice na Jadriji
- Iz unutrašnjosti zemlje za vikendicama na Jadriji »nezapamćen interes«
- 31. listopada svečano otvoreno igralište uz utvrdu Sv. Ivana

Piše:
Ivica POLJIČAK

-turističkog smještaja u našoj zemlji. Ono je kudikamo rentabilnije od tzv. camping naselja koja se u posljednje vrijeme prakticiraju na Jadranu. Za iduću sezonu trebalo bi izgraditi više takvih vikend-kućica jer za ove iz unutrašnjosti zemlje postoji nezapamćen interes. Koliko smo obavješteni od uprave kupališnog društva 'Jadrija', veći broj domaćih turista uputo je zahtjev da im se osigura smještaj u vikend-kućicama. Dakle, i u stari vikendica prvi probor je napravljen na država, a potom i brojni individualni stanograditelji. Da je sve kudikamo moglo biti bolje napravljeno na Jadriji danas je svima jasno, ali stihnost iz prošlih vremena ostavila je na Jadriji velikog traga.

Što još izdvajati iz 1954. godine? U nedjelju 31. listopada



Novoizgrađeno igralište SD "GALEB"

pada svečano je otvoreno novoizgrađeno igralište za tenis, košarku i odbojku, pored utvrde Sv. Ivana. Organiziran je tim povodom i košarkaški turnir, na kojem su sudjelovala društva "Split" i "Marjan" iz Splita, te "Zadar", član prve savezne lige i domaći "Galeb". "Prvo mjesto, a ujedno i pehar SD 'Galeb' zasluženo je osvojila ekipa KK 'Zadar', koja je pokazala najbolju igru i u polju i pred košem".

Popravak Katedrale

...još u toku prošle godine od strane stručnjaka je ustanovljeno da je na južnom krilu ove velebnе građevine u Izvjesnoj mjeri došlo do pomicanja kamenih svodova na kojima leži kupola. U početku se pretpostavljalo da je to nastupilo uslijed popuštanja temelja katedrale. No kasnije se ustanovilo da je pomicanje uslijedilo zbog toga, što se željezna šipka dužine 2.5 metara, stavljen u vrijeme gradnje katedrale u XV. stoljeću unutar podnožja kupole, s vremenom toliko proširila (od nadolazeća vode) da je za nekih 10 do 15 centimetara podignula kameni svod na dužinu od preko deset metara, i tako dovela u opasnost i samu kupolu. Ovo samo kao asocijaciju na aktualne probleme u svezbi s kupolom sv. Jakova. Neka to ujedno i bude želja za novo ljeti da se kupola Katedrale obnovi.

(Sljedeći nastavak: „Još 28. sečnje željno očekuje električno svjetlo“)

IZMEĐU JUČER I SUTRA

Money, money ...

MONEY, MONEY ... Ta pjesma nikad nije bila evergreen, već samo hit, no spomenuta je fraza, naročno, s naglaskom na kune već duže vrijeme hit na šibenskim športskim paralelama s tendencijom da postane evergreen. Možemo mi, nai, biti sitničavi, te različitim tekstovima, komentarima i analizama, »uzimati i dušu« Semir Škugor, Ivici Baici, Jošku Šupi, Anti Mikulandri, Josipu Huljevu, Miti Boraniću, Zoranu Kneževiću, Marku Karadoli i drugim šibenskim športskim čelnicima, da puno toga ili gotovo sve zapinje na novčanim »balvanima«, koji su sve češći na mukotrpnim putovima najboljih šibenskih klubova.

Mislite li da Šibenik nije razmišljao o tome da Jurić zamjeni s Marićem, koji je, radi kuna, izabralo Zrinjevac?! Meni je trener Ivica Matković sredinom studenoga spominja reprezentativcu Nikolu Jerkana, s kojim su obavljeni i prvi razgovori, ali tko bi pametan između Šubićevca i Europske lige izabrao šibenski travnjak? Jedino je Solaris uspio zadržati sve šibenske vaterpolske zvijezde, ali da je bilo novca možda bi se pod šibenskom kapicom ili drugdje našlo neko zvučnije ime sa strane?

Dobro smo načinili što smo doveli, točnije vratili Timu Džeko. S njom imamo »pristojan« sastav, s njom će naše mlade lakše kročiti naprijed — objasniti će svoju akviziciju Dragan Bukić, v.d. direktora košarkašica Šibenika.

Novac sve više postaje ključ uspjeha u hrvatskom športu. Ili, u tom smislu smo sve bliže Zapadu. Gdje bi, primjerice, bili sada riječki košarkaški prvoligaši Croatia line i Jadrankolor da u zadnji trenutku kupili gotovo cijele petorku (Šarić, Primorac, Cvjetićanin, Naglić, Lewis...)?!

U takvim potezima športski Šibenik trenutno ne može parirati ne samo Zagrebu, Splitu i Rijeci, već i Osijeku, Sisku, Varaždinu... I, za to, valja ponavljati kao papagaj istinu kako jedini način opstanka može i mora biti odgoj i prodaja vlastitih igrača. Da u tome poslu ne smije biti sentimenta. Baš kao što u svim bitnim stvarima nema mjestu osjećajima i taštini. Mi bismo htjeli jakog prvoligaša u nogometu, ali malo tko će posegnuti u džep, pa čak ni doći u velikom broju na tuakmicu. Mi bismo zaštitili Krku da se ne gradi ni tvornica vode ni hidroelektrana, ne bismo termoelektranu da ne bismo zagadivala okoliš, ali bismo prosvjedovali ako nema vode i struje u dovoljnim količinama. A znamo da nije moguće uživati u torti i držati dijetu?

»Money, money...« To je evergreen u profesionalnom športu, na to se moramo priviknuti. I ne treba zamjeriti Ivici Matkoviću, ako sutra izabere dolare u turskom »Fenerbahče«. Točnije, da se između besparice Šubićevca i europskih primanja odluci za ovo potonje. Budimo iskreni, pa priznajmo da bi svatko od nas prihvatio američku stipendiju za svoje dijete umjesto tiskanja po zagrebačkim studentskim domovima. I tim očima gledajmo i sve drugo, i sve druge. A emocije ostavimo za zdušnu podršku na tribinama. I toliko nam dragu šibensku pjesmu, bez koje se ne mogu zamisliti aktualni blagdani.

Sretni vam blagdani! S nešto više novca u idućoj godini!
Ivo MIKULIĆIN

ŠIBENSKA NOGOMETNA JESEN '94. RIJEČIMA ČELONOVOG ČOVJEKA ŠIBENSKOG PRVOLIGAŠA
IVE BAICE, DOŽUPANA ŠIBENSKOG

PROLJETNO ČUDO NASTAVLJENO U JESEN

»Prije nego išta kažemo, istaknuo bi da je HNK Šibenik u ovoj godini postigao najveći uspjeh u svojoj povijesti. Proljetno čudo nastavilo se, istina nešto manje i na jesen, stali smo uz bok vodećim hrvatskim klubovima. Naša momčad više ne putuje na gostovanja kao »otpisana« već nas domaćini i do posljednje minute strahuju za rezultat. U tome velike zasluge imaju i trener i igrači, ali i grad, županija, članovi uprave, kao i gledatelji«, kazao nam je Ivo Baica, predsjednik šibenskog nogometnog prvoligaša preduhitišv ovakvom predtekstom svako polemičnije pitanje. No, nismo se smeli...

ŠL: Ipak, čuju se i glasovi koji tvrde da je trenutna situacija »skok«, da nema uporišta u stvarnim mogućnostima, pa bi pad mogao biti bolan i otrežnjujući?

— Mislite vjerojatno na materijalne mogućnosti. Očekivati je u 1995. godini budenje gospodarstva, pa će svakačko porasti i mogućnosti sponzora, grada i županije čiju podršku nogometni klub uživa. Mi također imamo zadatak iznaci sive unutrašnje rezerve, skresati nepotrebne troškove i izdatke na minimum, pronaći način za što jeftiniji prvoligaški pogon.

ŠL: Ova je godina afirmirala i neka nova igračka imena sa Šubićevca, domaća, ali i potvrdila već naznačeni kvalitet...

— Naša će budućnost biti oslonac na vlastite snage, na perspektivne igrače iz subregije...

ŠL: Živjet će se, znači, od prodaje igrača!

— Ne, to znači da neće biti kupovine! Ako imate svoje igrače, nemate za to velike potrebe. Mi sada imamo u našim mlađim kategorijama oko 500 dečaka koji treniraju na Šubićevcu. Interes je golem, naročito nakon posljednjih uspjeha »modrih« i SP u Americi.

Nije potrebno isticati da to ima i svoju širu vrijednost i društvenu ulogu, naročito u svjetlu akcije »Športom protiv droge«.

ŠL: Ne može Vas mimoći ni pitanje o Matkoviću i Shehu?

— Nikakvih spektakularnih prelazača ni iz kluba niti u klub vjerojatno neće biti. Ako mi za Shehua ne možemo dobiti dovoljno da riješimo glavninu svojih problema, ne vidim zašto bismo ga prodavali. Suma koja nam se za njega nudi puno je manja nego što on na mrači vrijedi. Ne znam znate li podatak da

je lani nakon jesenskog dijela najbolji strijelac Šibenika bio Harmat s — dva (!) pogotka!

ŠL: A Matković...

— Već za dan-dva sve će se znati, situacija će biti puno jasnija. Stabilnost kluba ipak se ne očituje u pojedincima. Sistem mora biti stabilan u cjelinu i to je meni, kao predsjedniku, najvažniji zadatak. A u to svakako spadaju i stabilni izvori finansiranja u kojima bi prihodi od gledatelja i ulaznica trebali činiti barem 30 posto.

Zdravko PILIĆ

MATKOVIĆ I IVIĆ U ISTANBULU OD 2. SIJEČNJA

Nogometni Šibenik je na nogama! Svi šibenski strahovi vezani za senzacionalnu vijest, odlaska Matkovića s Ivićem u Tursku postali su stvarnost. Ivica Matković nogometni »čarobnjak« zajedno s najpoznatijim svjetskim nogometnim učiteljem preuzet će 2. siječnja Fenerbahče iz Istanbulu. Ivić i Matković na aerodromu u Istanbulu kako,javljaju turski novinari, dočekat će preko 200 novinara i preko 5000 navijača Fenera.

Šubićevac i Krešimir grad zaustavili su dah. Najeveće hrvatsko trenerско »čudo« Ivica Matković otisao je stisnuta srca i suzni oči uz obećanje: »Vratit će se jednog dana u europski Šibenik«. Stotine ispruženih ruku i topnih riječi, na ulicama grada Šibenika, bili su dekorom ispraćaja.

Marko Marić, v.d. sportski direktor kluba, nakon završnog sastanka čelnika kluba s Matkovićem izjavio je:

— Ovaj rastanak kao nikada do sada u povijest kluba osjećamo svi: igrači, uprava, navijači, cijeli Grad i županija. Velika je čast za HNK Šibenik, što Matković u poznati europski klub odlazi kao trener Šibenika. To je ogromno priznanje šibenskom i hrvatskom nogometu. Stvorio je temelje u budućnosti jakog »Šibenika«. Matkoviću su vrata Šubićevca vječno otvorena, jer smo za njega vezani pupčanom vrcem. Neka ga Bog i sreća prate, a mi očekujemo jednog dana njegov povratak, kako on sam kaže, u »europski Šibenik«!

Na kraju su kliznule i suze. Veliki »meštar« visoko je izdigao ruku na rastanku... bilo je to obećanje... Krešimirovom gradu!

B. ĆUBRIĆ

U ŠIBENSKOM NOGOMETNOM PRVOLIGAŠU ODJEKUJU SNAŽNE
DETOKACIJE ZA DETONACIJOM

»Ključ« Šubićevca u Matkovićevim rukama

Senzacionalna vijest da Ivić i Matković preuzimaju turski Fenerbahče šokirala nogometni Šibenik — Ivo Baica: To je jeftina novinarska priča u koju ja ne vjerujem ... — Željko Maretic: Sve je sređeno, Matko u utorak (3. prosinca) leti za Istanbul ... — Šibenik se 1973. kleo u Ivića, koji je preko noći završio u Hajduku, a Matković je Ivićevo čedo koje će nadmašiti »original« — Je li Željko Maretic novi Matkovićev nasljednik?

Senzacionalna vijest koja je procurila iz Zagreba: »Tomislav Ivić direktor svih hrvatskih nogometnih reprezentacija postigao je dogovor oko preuzimanja turskog Fenerbahče, a sa sobom kao prvog trenera vodi Iviću Matkoviću«, šokirala je nogometni Šubićevac. Još se detonacije od prve »bombe« nisu ni stišale, kad je odjeknula druga, a koja kaže da Šibenčani putuju na 15-dnevnu turneju u Kinu. Vijest o odlasku u Kinu s puno ustežanja potvrdio je Ivo Baica, predsjednik kluba. »Stigla nam je poruka iz veleposlanstva RH u Kini da je sve O.K. Očekujemo i formalnu potvrdu od Ministarstva športa Republike Kine, koja stiže ovih dana«, kaže Baica. Jednu je dvojbu dakle Šubićevac na sjednici U.O. izjaviove su se. Nikakvog senzacionalnog raspleta. Ne može ga ni biti. Matković je u nogometnom kampu u njemačkom Nürnbergu i vraća se krajem tjedna. Iz Turske stiže vijesti kako je Ali Shan, predsjednik Fenerbahče sve dogovorio s Ivićem (čitat Matkovićem). Već 1. siječnja Ivić i Matković trebali bi sletjeti u Istanbul. Za 3. siječnja uprava šibenskog prvoligaša zakazala je poseban sastanak

litika u 1995. godini biti razriješene na sjednici U.O. izjaviove su se. Nikakvog senzacionalnog raspleta. Ne može ga ni biti. Matković je u nogometnom kampu u njemačkom Nürnbergu i vraća se krajem tjedna. Iz Turske stiže vijesti kako je Ali Shan, predsjednik Fenerbahče sve dogovorio s Ivićem (čitat Matkovićem). Već 1. siječnja Ivić i Matković trebali bi sletjeti u Istanbul. Za 3. siječnja uprava šibenskog prvoligaša zakazala je poseban sastanak

s Matkovićem. Od njega se kao trenera »Šibenika« očekuje izvještaj o jeftinskom dijelu prvenstva, transfer lista, nova pojačanja, cijelokupan plan i program rada HNK Šibenik za proljeće. I dok Baica tvrdi: »Iznenaden sam tom vještu. Vjerujem da je to samo jeftina novinarska priča. Matković o tom s nama nikada nije razgovarao, a moram kazati da ga osim ugovorne obvezne prema Šibeniku vežu i one moralne, emotivne« — stiče



I. MATKOVIĆ

nova otrježnjavajuća vijest, posredstvom Matkovićeve desne ruke Željka Maretića.

— Najvjerojatnije ćemo proljeće dočekati bez Matka. U četvrtak sam telefonom pričao s njim, i on bi već u utorak 3. prosinca trebao letjeti za Istanbul. Po njemu sve je sređeno — reći će Maretić. I šta sad? Šibenki nogometni vremeplov nezadrživo juri u 1973. Slično je postupio Ivić kada je preko noći napustio Šibenik i pristupio Hajduku, iako se tada cijeli Krešimir grad kleo u Ivića. Sada se kune i u Matkovića koji napušta svoju najveću trenersku ljubav, klub s kojim se poput fenika prošle godine izdigao iz prvoligaškog mrtvila i ništavila, a ove godine s njim osvojio 7. mjesto, najveći uspjeh u povijesti kluba. No Matković je Ivićevo čedo. Kopija koja će zasigurno jednog dana u potpunosti nadmašiti original. »Malog Napoleona«. Stoga ne bi bilo čudo da se povijest još jednom dogodi Šibenčanima. Nova 1995. u koju šibenski navijači ulaze sa strepnjom dat će i definitivni odgovor na to pitanje.

B. ĆUBRIĆ

(Snimio: R. GOGER)



Hoće li šibenska klupa ovako izgledati i u proljeće '95.

FIFA SLUŽBENO LICENCIRALA
MEDUNARODNE SUCE ZA 1995.

KULUŠIĆU »ZELENO« ZA EUROPУ

FIFA je tako odlučila! Ante Kulušić, šibenski prvoligaški sudac dijelit će u 1995. godini sudačku pravdu na nogometnim terenima širom Europe. Ovo laskavo priznanje Kulušiću istodobno je priznanje cijelokupnom šibenskom sportu. Vijest o licenciranju Kulušića za međunarodnog suca, službeno je odasvana iz ureda HNS-a i Savez hrvatskih nogometnih sudaca. U vrijeme aktualnih blagdana, velika je to čestitka šibenskom športu. S naše strane samo jedno kratko — bravo Kulušiću!

B. Ć.

NA IZMAKU 1994. POLICIJSKOJ UPRAVI ŠIBENSKOJ PRIZNANJE HAMŠ-a

Hrvatski Auto i moto športski savez iz Zagreba tradicionalno svake godine dodjeljuje nagrade i priznanja najzaslužnijim športašima iz organizacija za promidžbu auto-moto i karting športa u Hrvatskoj. To laskavo priznanje najeminentnijeg foruma hrvatskog auto-moto športa i kartinga dodjeljeno je ove godine i Policijskoj upravi šibenskoj na čelu s načelnikom Nikolom Vučićem i zamjenikom načelnika Goranom Grgurićem. »Zbog ogromne pomoći PUŠ-a pri organizaciji dviju »Velikih nagrada grada Šibenika« u automobilizmu i kartingu« — stoji u obrazloženju odluke HAMŠ-a. B. Ć.

ODRŽANA UTEMELJITELJSKA SKUPŠTINA ŠK - SKRADIN.

BOŽO ANIĆ PREDSEDNIK

U nazočnosti svih predstavnika društvenog, javnog i kulturnog života Općine Skradin u gradskoj je osnovnoj školi u utorak (21. XII.), održana utemeljiteljska skupština ŠK »Skradin«, na kojoj je prihvatio statut kluba i program rada za 1995. godinu. Za prvog predsjednika izabran je Božo Anić, dopredsjednik je prof. Stjepan Trbušić, tajnik prof. Ivica Sumić, a riznica dr. Jerko Valerijev. U Glavni odbor kluba izabrani su Franjo Stjepanović, Ivo Skorić, Ivo Pajić, Frane Anić i Ivan Pušić. Nakon skupštine održan je brzopotezni šahovski turnir uz sudjelovanje brojnih skradinskih i šibenskih šahista. Pobjednik je Frane Podrug sa 7,5 bodova.

B. Ć.



POREZNA UPRAVA

UREDNO PLAĆEN POREZ JE NAŠA OBVEZA I DONOSI MIRAN SAN

MINISTARSTVO FINANCIJA

REPUBLIKA HRVATSKA ŽUPANIJA ŠIBENSKA URED ZA POMORSTVO

OBAVIJEST

Temeljem članka 1039. Pomorskog zakonika (»Narodne novine«, broj 17/94), pozivam sve korisnike pomorskog dobra koji su to pravo stekli po Zakonu o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima (»Narodne novine«, broj 19/74, 39/57, 17/77 i 18/81) da odluke o davanju na korištenje pomorskog dobra prijave u roku od 6 mjeseci računajući od dana trećeg oglasa u »Narodnim novinama«, broj 93/94.

Odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra koja se pravodobno ne prijavi, prestaje važiti.

URED ZA POMORSTVO
ŽUPANIJE ŠIBENSKE

KRONIKA

Predma je skradinska općina većim dijelom okupirana s njezino gospodarstvo na ništici, ostvareni prihodi općine u ovoj su godini umjesto planiranih 676 tisuća iznosili milijun i 147 tisuća kuna. Za djelovanje općine u idućoj godini bit će osigurano 715 tisuća kuna iz državnog proračuna. U idućoj godini skradinske ulice dobit će nove kamene ploče s imenima, a izgradit će se i kameni grb svetog Jerolima zaštitnika Grada Skradina. Odluku su donijeli članovi Poglavarstva skradinske općine.

● ● ●

Na osnivačkoj skupštini Obrtničke komore Županije Šibenske održanoj u petak 23. prosinca, za predsjednika Komore izabran je Marko Kovač, šibenski obrtnik i dugogodišnji član Udruženja obrtnika, a za potpredsjednika Želimir Mikulić. Obrtničke komore obedinjuje sve obrtnike s područja grada Šibenika i Drniša, a broj oko tisuću i pet stotina članova. Osnovni zadatci Obrtničke komore u idućoj godini jest pronaći investitora za obrnštvo među stalnim bankama. Šibenska Obrtnička komora u idućoj godini financirat će se isključivo od prikupljene članarine koja mjesečno iznosi šest njemačkih maraka.

● ● ●

Vjećnici vodičkog Općinskog vijeća suglasili su se na sjednici održanoj 23. prosinca da će planirani prihodi te općine iznositi oko dva milijuna i četiri stotine tisuća kuna. Najveći dio prihoda ubirat će se od poreza na dohodak, ne promet nekretninama te poreza na kuće za odmor. Najveću stavku rashoda općinskog proračuna za iduću godinu čine plaće općinskih djeletnika izdvajanje za šport, kulturu i predškolski odgoj. Donesena je odluka o finansiranju političkih stranaka, a ona kaže da će svake stranke dobiti dvije tisuće kuna godišnje po izabranom vjećniku. Tom prigodom odlučeno je da članovi vodičkog Poglavarstva mjesечно dobivaju četiri stotine kuna naknade, a vjećnici sto trideset kuna za svaku nazočnost na održanim sjednicama.

● ● ●

Vjećnici Općinskog vijeća Primosten usvojili su na sjednici održanoj u petak 23. prosinca prijedlog proračuna za iduću godinu. Općina Primosten će u idućoj godini raspolažati sa dva milijuna i šest stotina tisuća kuna od čega će najveći dio biti utrošen na projektnu dokumentaciju i investicije. Vjećnici općine Primosten odlučili su osnovati i poseban fond koji bi stipendirao nadarene učenike i studente primoštensko-rogozničkog područja te materijalno pomogao socijalno ugroženim građanima.

● ● ●

Je li u pitanju ekološki incident? Naime, 26. prosinca u zaseoku Mandić u blizini Bibirske Mostine prevrnula se UNPROFOROVA cisterna iz

koje se izlilo 34 tone dizel goriva. O svemu, središnji ured UNPROFORA u Zagrebu izvijestio je Zapovjedništvo operativne grupe Šibenik, ali bez službenog pricjenjivanja. Kako se gorivo izlilo u blizini rječice Bibišnica koja se ulijeva u kanjon Guduće, sve odlazi u ljetopisu Krku te se strahuje da bi to moglo zagaditi rijeku. Zbog svega ovoga osnovan je — nazovim ga — Krizni stožer koji čine predstavnici Hrvatske policije i vojske te Uprave Nacionalnog parka Krka. Za sada nisu primjene nikakve masne mrlje, što znači ni znakovljenje rijeke, ali Krizni stožer je u pripravnosti i spremni su, ukoliko to bude potrebno, provesti i zaštitne mjere, budući da se radi o kraškom poroznom području.

● ● ●

U kinu Odeon održana je prošlog tjedna prva projekcija filma VUKOVAR SE VRACA KUCI. Prognani Vukovarci smješteni na području Županije Šibenske već treću godinu dočekuju Božić daleko od svojih domova. Sa susama u očima pozornju su ogledali ovaj film, ali s vjerom u povratak u svoj hrvatski Vukovar.

● ● ●

Mješoviti pjevački zbor KOLO pod ravnateljem maestra Nikole Bašića, održao je koncert u Katedrali svetog Jakova 22. prosinca. Na repertoaru su se našle božićne pjesme što je i primjerno u te blagdanske dane.

● ● ●

Na trećem ornitoloskom prvenstvu Hrvatske, koje je održano u Sisku od 14. do 18. prosinca, uza sva ornitolaska društva iz Hrvatske, sudjelovalo je i Šibensko društvo »Starigrad«. Poslije Zagrepčane upravo oni su bili najuspješniji te osvojili četiri zlatne, tri srebrene i četiri brončane medalje. Za Šibensko ornitolosko društvo koje djeluje od 1980. godine ovo je do sada najveći uspjeh. De nišu imali moralnu i finansijsku potporu u svemu ne bi uspjeli, tvrdi Vlado Antunac, tajnik društva. S toga su zahvalni Grad Šibenik, Jadranskoj banici, Elemesu, Izgradnji i posebno dogradonačelniku Vječeslavu Baranoviću.

● ● ●

Štrajk željezničara bit će nastavljen i na području Županije Šibenske. Stipe Papak povjerenik Sindikata prometno-transportnih djeletnika izjavio je da će promovitati samo vlastivi Perković i Unešić dok će sve linije iz Šibenika prema Splitu i obratno biti do daljnog obustavljeni.

● ● ●

Oko dvije stotine prognanih Plastovčana i Rupljana proslavilo je blagdan svetoga Ivana u crkvi svetog Ante i crkvi Gospe vankе Grade. Blagdan svetog Ivana tradicionalno se sljuje u ovim krajevima.

Pripremila:
Suzana BOJČIĆ

ŽUPANIJSKI VREMPELOV: PROSINAC 1964. GODINE

»NIKOLA ŠUBIĆ ZRINJSKI« UZBURKAO ŠIBENIK

Primošten 120 milijuna i za poboljšanje prijenosa električne energije 30 milijuna dinara. Te su godine izgrađene pumpne stanice u Mandalini i u Vodicama, a glavni invenitori u turističko-ugostiteljske objekte bili su šibenska »Rivijera«, OPZ Primošten, OPZ Murter, OPZ Pirovac i OPZ Skradin.

U kulturnoj rubrici »Šibenskog lista« objelodanjena je anketa o temi »Bi li Šibenik imao koristi od integracije triju postojećih scenskih ustanova?«. Odgovore na postavljeno pitanje dali su Dragutin Melić, Zvonko Baković, Asja Maroti i Drago Putniković. Primjerice, Dragutin Melić je izjavio: »Ako na osnovu precizne koncepcije integracije djelatnosti i sredstava možemo imati i jednu administraciju, jednu tehniku i profesionalni ansambl, onda je to nešto sasvim drugo i promjene bi značile velik korak napred, bile bi napredak, pa bi ih, shodno tome, trebalo i pozdraviti.« O radu i plaćama pravateljstvenih radnika u tiskanom komentaru se kaže da »nastavnici i profesori imaju za 53 posto niža primanja nego osobe s istom stručnom spremom u privredi«. Na priupit je li česta pojava da pravateljni radnici nerado odlaze na službu u selo — citamo: »Pa odbijanje službe na selu je očigledno. Ovdje nije problem u osnovnim dohocima, već stambeni problem.« Tu je i osvrt Borisa Kale pod naslovom »U glavnoj ulozi: snobovi«, u kojemu čitamo: »Prije neko vrijeme u Kazalištu su Zagrepčani davali operu 'Nikola Šubić Zrinjski'. Ulaznice su na jedan neobičan način NESTALE. Šubić je tih dana slavio još jednu pobjedu. O njemu se najviše pričalo. Govorilo se da su mu se neke gospode htjele toliko dopasti da su za to šivale posebne haljine. Ze tako jedan izuzetan događaj i materijal, potrebno je sve žrtvovati. Jer, u razgovoru je dovoljno spomenuti 'slušao sam operu'. Time je sve rečeno (veličina kulturnih preokupacija, učenost, suvremenost, i sl.). U tih nekoliko 'rasplavljanih' dana kod nekih je pozdrav na ulicama zamijenilo pitanje: 'Da li ti se dopao glas Šubića?' U sklopu kulturne rubrike Domagoj Livić objelodanjuje napis o imenima ulica u Šibeniku, a Omer Jureta piše o murterskom sastavu »Crni trpovi« kojeg je voditelj bio Tomislav Kuludić.

O uspješnoj turističkoj sezoni analitički piše Joško Čelar. Iz njegova osvrtu dozajemo da su inozemni posjetioci na području od Murtera do Rogoznice posjećeno boravili 4 dana, a domaći turisti 10 dana. U svim mjestima, ako se izuzmu srpanj i kolovoz, bilo je dosta slobodnih kapaciteta. 1964. godine uložena su značajna sredstva u razvitak turističke temeljnica — ove godine uloženo je oko 331 milijun dinara u ugostiteljstvo, a uz to za kompletiranje ostalih turističkih usluga utrošeno je više od 353 milijuna dinara, i to za izgradnju prve etape vodovoda za Murter 203 milijuna dinara, za

Duro BEĆIR, Katarina RUDAN, Ivan BURIĆ, Branimir PERIŠA, fotoreporter Vilson POLIĆ

Odgovorni urednik »Šibenskog lista«: Ivan BURIĆ

Uredništvo: Ulica Božidara Petranovića 3, Šibenik
TELEFONI: centrala: 35-510, direktor 33-999, studio i režija Radio-Šibenika 36-999

J. VESELIĆ

i 39-666, računovodstvo 33-227. Telefaks: 35-600

PRETPLATA na list: za tri mjeseca 18, za šest mjeseci 36, za godinu dana 72 kune. Za inozemstvo dvostruko. Žiro račun: 38400-603-976 kod ZAP Šibenik

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1/92-01.

UREDNO PLAĆEN POREZ JE NAŠA OBVEZA I DONOSI MIRAN SAN

MINISTARSTVO FINANCIJA

MALI OGLASI Tel. 35-600

TRAŽIM nemanješten jednosoban stan u središtu grada. Javiti se na tel. 37-329.

PRODAJEM stan u zgradi površine 50,25 četvornih metara. Cijena povoljnija. Javiti se na tel. 34-763 lza 14 sati.

PRODAJEM kuću površine 400 četvornih metara u Vodicama, troetražna, u seljilva. Informacije na tel. 23-757.

KUPUJEM mehanički pisač stroj. Javiti se na tel. 39-828.

PRODAJEM valjak za pegljanje dimenzija 96 x 90 x 46 centimetara, nekoristen. Cijena po dogovoru. Javiti se na tel. 28-799.

PRODAJEM »Porta 1« studio marke »Toskam« sa 4 kanala i dolbi sistemi. Javiti se na tel. 70-052 od 18 do 20 sati.

IZNAJMLJUJE se jednosoban stan na Škopincu u Šibeniku, soba za žensku osobu. Tel. 23-347.

ZAVOD ZA ZAPOŠLJAVANJE

SLOBODNA RADNA MJESTA

REPUBLIKA HRVATSKA

Ministarstvo financija

POREZNA UPRAVA, SREDIŠNJI

URED

ISPOSTAVA ŠIBENIK

- ŠEF ODSJEKA ZA NADZOR
- 1 izvršitelj, neodređeno vrijeme
- VII. st. str. spreme pravnog ili ekonomskog smj.
- položen stručni ispit
- tri godine radnog iskustva nakon položenog stručnog ispita
- INSPEKTOR
- 1 izvršitelj, neodređeno vrijeme
- VII. st. str. spreme pravnog ili ekonomskog smjera
- položen stručni ispit
- tri godine radnog iskustva nakon položenog stručnog ispita

ZUPANIJA ŠIBENSKA

ŽUPAN

- I. URED ZA IMOVINSKO PRAVNE POSLOVE
1. SAMOSTALNI UPRAVNI REFERENT
- 1 izvršitelj, neodređeno vrijeme
- VII. st. str. spreme pravnog ili ekonomskog smjera

- položen stručni ispit
- 5 godina radnog iskustva

II. URED ZA OPĆU UPRAVU

1. POMOĆNIK PROČELNIKA U ODSEJKU ZA OSOBNA STANJA GRADANA
- 1 izvršitelj, neodređeno vrijeme

- VII. st. str. spreme pravnog ili ekonomskog smjera
- položen stručni ispit
- 5 godina radnog iskustva

ODVJETNIK KREŠIMIR PAVLOVIĆ-LUČIĆ

ŠIBENIK

- KNJIGOVODA, OPERATER
- 1 izvršitelj, pripravnik, određeno vrijeme
- SSS opći smjer
- »M.B. BONUS« d.o.o. Zlarin
- PRIPRAVNIK
- 1 izvršitelj, određeno vrijeme
- VSS, tehnički smjer

»IVAPLAST« Ražne

— POMOĆNI RADNIK

- 2 izvršitelja, neodređeno vrijeme
- NKV

»ADRIANA TURIST COMMERCE« Vodice

— MJENJAČ — PRIPRAVNIK

- 1 izvršitelj, određeno vrijeme
- SSS

ISTINITA LOVAČKA PRIČA IZ GREBAŠTICE:

LOVE LISICU - PA ISTJERAJU - SVINJU!

Nedjeljna svitanja u kasnu jesen i zimu vrijeme su lovaca. Poput kakvih konspiratora, uvijenih u tamu pred zoru, ulaze u automobile i sreću se negdje kraj polja, očekujući jutarnji pjev jarebica. S prvom zrakom svjetla počinje lov — a sve ostalo je ili dobra lovačka kob ili — lovačka priča.

Mnogi su od njih poput djece kada očekuju da im Sveti Nikola ostavi poklon u čizmi na prozoru: noć prije lova san je tanak, lovac se budi na svaki šum (iz vlastita snaj), a budilica je samo osigurač. U pravilu, buđenje je nešto prije prodornog zvona žveljarina, a lovac, kazat će mnogi, postaje starij kada učestalo počne kasniti u lov.

I tako, u prohладnoj nedjelji, klizeci praznim cestama ususret svitanju, dozivanjem jarebica i kokodakanju fazana, dok im psi još uvijek, sklupčani na sjedištima suvozača sanjaju lovačke snove, njuškom oslojeni na torbe iz kojih još uvijek dopire miris divljacu iz nekoga od uspješnijih lovova, lovci se uvijek nanovo pitaju kakva ih to sila tjeru da odlaze u osiromašena lovišta u kojima pas jedva nade miris, a prilike za hitac sve su rjede. Libido, libido, kazat će netko — uostalom, kakav to poričući u sakupljačima maraka?

Divlje svinje povele utakmicu

I Gornja Grebaštica manje-više spava u šest sati ujutro — hladno je, u vinograde se može i kasnije, kada sunce malo ogrije kosti, pa su svjetla u nekim kućama pouzdan znak da lovci očekuju početak hajke na divlje svinje. U kužini Tome Bačelića, predsjednika Lovačkog društva «Grebaštički» se miris prve jutarnje kave, čaja i lozovače u kojoj su smrčke. Tome je inače, električar u šibenskoj bolnici, strastveni lovac i predsjednik lovačkog društva. Već nekoliko godina najviše ga privlači lov na divlje svinje kojih je u posljednjim godinama sve više u Dalmaciji, kao prolazna divljač. Jedno krdo već mjesec dana ostavlja tragove u gustom grebaštičkom gaju, gdje se hrane žironem česmama i slasnim jesenskim maginjama: Tome ih prati, promatra dalekozorom, ali i prima pritužbe svojih susjeda kojima su prasci uništili dosta grožđa i pojeli mnoge kilograme krumpira, žita ... Da bi se platila odšteta, zakon u Dalmaciji, dopušta da se, prema odluci lovačkih društava na čijim terenima taraše svinje, odstrijeli pokoja, te da se s novcem od prodaje mesa (prosječna cijena junetine!) plate odštete seljacima za uništene plodove. Zato smo jutros tu — nas oko petnaestak lovaca, naoružanih kilogramima oružja, municije, i s rancima na ledima. U njima je marendi, neizbjegjan dio lova. Do kasno u noć, Tome Bačelić



Nakon lova, treba zbrinuti vrijedne pse. Istarski goniči Tome Bačelić mogli bi još lovit, ali svinje ne treba previše rastjeravati.

Lovci iz Grebaštice, zajedno sa svojim gostima i lovačkim prijateljima, nekoliko su puta tijekom proteklih lovne sezone priredili hajke na lisice. A kako zakon dopušta da se u takvom lovu u Dalmaciji puca i na divlju svinju, potjeraju li je psi, e da bi se seljacima platile štete na usjevima koje pričinili «crna divljač», u hajku su poneseni i karabini. Posljednji put lisica se nije našla u obruču, ali su psi istjerali divlje svinje — ne ispred ciljevi lovaca, već u drugome smjeru, put Primoštena. Nije ispaljen niti metak, takva je lovačka kob: nisu lovci uvijek dobitnici!

i njegov susjed i prezimenjak, lovacki-pripravnik Davor, utvrđivali su taktiku hajke koju danas moraju odraditi vrsni psi goniči, a i lovci: malo je toga ravno uzbudjenju kao kada, gonjena štektanjem pasa, ispred lovca izade svinja od stotinjak kila. Mnogo je prisebnosti potrebno, da unatoč povećanom adrenalinu i ubrzanim kucanjem srca, ruka ostane mirna, a zrno točno pogodi cilj. Tome je odstrjelio nekoliko primjeraka od ukupno, oko tridesetak divljih prasaca, koliko su lovci iz Grebaštice stekli u posljednjih deset-petaest godina. Njegova dva istarska goniča već se vrpolje u dvorištu, a mlađi posavski gonič, star oko pet mjeseci, nedavno kupljen u Rijeci, od prijatelja, za trista maraka (inače košta petsto!) još uvijek pomalo zbunjeno, kao i svaki štenac, dočekuje lovce koji dolaze u Tominu kuću, na zborno mjesto. Skoro je sedam, možda je već trebalo i početi

s pogonom, pustiti pse na trag, ali čekamo Tomine prijatelje iz Kaštela — Miju Hrabara i Ivana Grgantova Okca. Neno Vukman neće doći, jer je njegova ponajbolja kuja pasmine istarski gonič oboljela na plućima za posljednje hajke na svinje u Grebaštici. Javio je da «mora biti uz bestiju, spremam pozvati veterinara, jer joj, jednoj, život visi o koncu». Ivan Grgantov ima devet pasa, sve vrsnih svinjara. Oni su inače, jedni od najboljih lovaca na prasac u Dalmaciji, rado videni u mnogim lovištima.

I komandosima ne ide uvijek

— Ma šta najbolji, oni su komandosi za divlje svinje — govori Tome Bačelić o svojim prijateljima. «Imaju u lovu radio vezu, motorole». Dvojica vodiča pasa u pogonu tako komuniciraju, a još je jedan prijamnik kod nekoga od lovaca koji čekaju pljen! — kaže Tome, uvjeren da će ove nedjelje imati uspjeha, jer su prošli put divlje svinje, unatoč izvrsnim vrijednim psima, ipak uspjeli pobjeći dalje od linije čekača. Dolazi Ivo Grgantov, malo poslije i Mijo, pa se odlazi do gaja. Linija čekača ide od vrha brda ponad gusišta i spušta se sve do podnožja, do grebaških maslinika i vinograda. Rekao bi čovjek: ne može niti muha proletjeti nezamije-

BLISKI SUSRETI ...

Lisica je lisica, ali ljudi u Dalmaciji tek su prije petnaest godina imali prilike divlju svinju vidjeti «na svome terenu», gdje je nikada prije nije bilo. Ova iznimno otporna i prilagodljiva divljač svoje širenje može zahvaliti u prvom redu uspješnom suzbijanju bolesti pitomih svinja, pa je danas ima čak i na većim hrvatskim otocima, gotovo bez iznimke. Nisu rijetka svjedočanstva ribara, koji su pojedine primjerke «crne divljači» iz brodova promatrati kako preplivavaju Brački kanal! Kad su se na šibenskom području pojavila prva krda te ciljenjene divljači, bilo je slučajeva da su prasci šetali u po bijela dana pored kuća, kao u Rogoznicu i Primoštenu, na opće zaprepaštenje prolaznika. Ubrzo su odstranjeni i prvi primjerici, ali i kod nekih lovaca strah pred tolikom masom mišića doveo do toga da bi ponetko stao šakama i nogama udarati u mrtvu divljač. Zakonski, divlje svinje u Dalmaciji prolazna su divljač i mogu se loviti u slučajevima kada s prodajom njihova mesa treba nadoknaditi štete na usjevima sejaka.



Divlje svinje otišle su drugamo, pa kada se cijevi nisu uperile u njih, mogu barem prema nebu. Za fotografiju

čena, ali divlje su svinje svakog poštovanja vrijedna divljač. Lukave, opreznne — i nadasve pokretne: onaj tko se nije uvjerio, teško će povjerovati da vepr stokilaš, ili jednako krupna krmača, po nemilom kamenjaru i gustome podrasatu mogu trčati poput zečeva! Prohладno je, studen od cipela seže do kostiju, ali treba biti miran. Prolazi i pola sata, pa i sat, ali se štektanje pasa ne čuje — kao da su u zemlju propali! A prošli put štektali su na svježem tragu zvonko i neumorno, javljajući gdje su i oni, i svinje. Lovci se vrpolje na čekama — očevđno, nešto u današnjoj hajci nije u redu. Prvi s padine, pored krševitog, uskog puta, gdje smo očekivali da će izaći svinje tjerane psima, izlazi Davor Bačelić. Prebacio je pušku o rame, pomalo nevoljko vrti glavom. Pripajujemo cigaretu, a nešto niže i vatru. Na tome se mjestu inače marendi, ali i puca u konzerve, obično kada se ne odstrijeli divlja svinja: prasci su, nema sumnje, poveli i ovu «utakmicu» i nakon današnje neuspjele hajke, vode nas već s dva naprama puta. Ali, takav je lov! Kada te «neće», ne pomaze niti najbolji pas, niti najskuplja puška u ruci. Pridružuje se i najstariji lovac u Grebaštici, Mijo Bačelić. Grijemo se oko vatre, plamen teško probija od roščevnog granja, a barba Mijo, koji se približava osamdesetom, pita se od čega smo to napravljeno? Jer, on na nogama ima obične, ljetne sandale i tankе čarape. I jaketa je otanja, a dugmad na košulji nehajno je raskopčana, kao da je proljeće, a ne prohладno jutro u kasnu jesen. — Biće pasi ne valjaju — vrti glavom i pita se što im je.

Kada je počeo loviti, sa sedamnaest godina, dakle, dosta davno, divlje svinje ovdje nije bilo, ali je bilo obilje sitne divljači. Imao je običnu nabijajuću, nasjeklo bi se olova, ili brukava, na bilo u cijev, pa da vidiš ... Ustvari, moglo se vidjeti tek pošto bi se razišao dim od crnoga baruta ... A danas, jedva se što i vidi, nostalgičan je Mijo Bačelić. «Zec se nije oporavio otkako ga je ona krepa dotukla, prije petnaestak-dvadeset godina ...»

Kako je divlja svinja ostavila posjetnicu?

Vatra se razigrala, dolaze i drugi. Svi osim Iva Grgantova — jer njegovi su psi, za razliku od Tominih, koji su vratili, otišli za svinjama i tko zna kada će natrag? Nije rijetko da bi svinje otjerali i do Trogira, pa se preko Kaštela vratili kući, poslije njega.

A dogodilo bi se i da ih ubiju neljudi, ili ljubomorni lovci. Zato Grgantov,

inače privatnik-pekar, ima devet pasa, i stalnu priliku da čopor pomlađuje iz vlastita uzgoja. I Tomini su psi dobri, a onoga novoga, posavca, nabavio je jer ta vrsta ima dubli glas dok goni svinju. «Soprani» istarski goniči gube se na obroncima Jelinjaka, i kada psi odu daleko, za vjetra, teško je odrediti smjer u kojem gone. Kraj vatre se razgleda oružje, raspredaju se znanja i teorije o psima, municipi, lovnu. Kinološki sudac i lovac Joško Bodlović, koji je došao zajedno sa sinovima Tončem i Robertom, obojicom lovaca, kaže da je rat u velikoj mjeri ugrozio autohorne hrvatske pasmine goniča. «Koliko je samo dobrih «istaraca» propalo u Drnišu, ili «posavaca» u drugim krajevima gdje su četnici uspjeli ući — govori Bodlović i najavljuje da će Hrvatski kinološki savez poduzeti odlučne mјere za evidentiranje i spas preostalih pasa na slobodnim dijelovima Hrvatske.

Tome ne da da se rasprostre marendi jer goste želi počastiti u svojoj kući. U posljednji trenutak, netko otkrije da nam je divlji prasac, točno na mjestu gdje uobičajeno jedemo, ostanje smrdljivo posjetnicu.

Časnim lovačkim obrazima bačena je još jedna rukavica ... Valjda drugi put, izvan svakog uobičajenog ponašanja do danas, divlje svinje neće najtežim putem, preko samoga vrha brda, izbiti na Primošten. Već smo ih vidjeli kako se kupaju na nekoj od plaža, a bilo je i prijedlog da ukoliko nam se dogodi isto, nabavimo barem kožu divlje svinje, navučemo je na običnog, domaćeg gudina i spasimo nešto neprijeđene lovačke sposobnosti, volje i želje — ali bez dobre lovačke kobi. Ili, kako je dosta ozbiljno kazao prekaljeni Svetin Banovac, treba svu našu opremu — od ranaca, preko pušaka, pa do pasa — odnijeti k fratu. Tako je to i u lov — sve je u Božjim rukama ...

Ručali smo kod Tome, zadržali se još neko vrijeme, a Ivan Grgantov još je u polju čekao svoje pse. Umor i njeza sviđala, ali pravome lovcu pas je prijatelj i pomoćnik, partner, a ne obični najamnik. Ponekad jednako razočaran nakon slaboga lova, kao i lovac. Ali, i to je lov. Kući nas čeka popodnevni pižolot, jer su neki, kao i uvijek kada je lovna sezona, spavalj izvan bračne sobe, u timelju. Iz obzira i zahvalnosti što ih ukućani trpe kao lovce, te ne moraju prihvati i da ih se, uza sve to, budi još i nedjeljom, u pet ujutro, u vrijeme kada sav normalan svijet grli jastuke u dubokom snu ...

B. PERIŠA
(Snimio: V. Polić)



Da je našao prasac, teško bi se izvukao poslije ovoga plotuna. To su samo naši psi — iskusni lovac ne puca nasumice, samo u ono što jasno vidi